

Ornitologiske registreringer i Øraområdet 1989-1992

MILJØVERNAVDELINGEN

Fylkesmannen i Østfold

POSTADRESSE: POSTBOKS 325, 1502 MOSS
KONTORADRESSE: STATENS HUS, VOGTSGT. 17
TLF: 69 24 71 00

Dato:	1.11.95
Rapport nr:	10/95
ISBN nr:	82-7395-107-3

Rapportens tittel:

Ornitologiske registreringer i Øraområdet 1989-1992

Forfattere:

Morten Viker og Åge Sten Fredriksen

Oppdragsgiver:

Fylkesmannen i Østfold, miljøvernavdelingen

Ekstrakt:

Rapporten sammenstiller ornitologiske registreringer som er gjort i Øraområdet i perioden 1989-1992.

4 emneord:

Øra, våtmark, fugleregistrering, «Ramsarområde»

FORORD

Øraområdet har lenge vært kjent for sitt rike fugleliv. Området ble fredet som naturreservat i 1979. I 1985 ble det gitt status som Ramsarområde, noe som innebærer at reservatet omfattes av en internasjonal konvensjon bl.a. om vern av særlig viktige våtmarker. Dette pålegger myndighetene et stort ansvar for at området ikke blir forringet.

Et viktig grunnlag for forvaltningen av reservatet er gode kunnskaper om fuglelivet. Bare i løpet av de siste 10-20 år har det skjedd betydelige endringer i fuglelivet på Øra. Enkelte arter har gått merkbart tilbake eller sogar forsvunnet som hekkefugler, mens andre har kommet til eller har økt i antall. Det har også skjedd endringer i forekomster av fugl i trekketidene, og i områdets funksjon som myte- og overvintringsområde. Mange av disse endringene kan trolig tilskrives naturlige svingninger, men visse endringer kan påvirkes av menneskelig virksomhet. Kunnskaper om dette kan utgjøre en del av grunnlaget for å iverksette spesielle forvaltningstiltak.

Denne rapporten er en sammenstilling av ornitologiske observasjoner som er gjort i perioden 1989-1992. Opplysningene i rapporten er samlet inn fra et stort antall frivillige observatører, og forfatterne Morten Viker og Åge Sten Fredriksen har nedlagt et betydelig arbeid med å sammenstille dette i en «presentabel» form. Herved rettes en takk til samtlige.

Ottar Krohn
fylkesmiljøvernsjef

INNHold

Forord

Innledning 4

Kart over Øra naturreservat 5

Ornitologiske observasjoner i Øraområdet 1989-1992.
Systematisk artsgjennomgang 6

Oversikt over observerte fuglearter i Øraområdet
- med symboler for opptreden til forskjellige årstider
samt hekkestatus 56

Litteratur 63

INNLEDNING

Miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Østfold tok initiativet til å lage foreliggende rapport og undertegnede fikk i oppgave å sammenstille tigjengelige data sammen med Åge Sten Fredriksen.

Denne rapporten er den tredje i rekken som omhandler fuglelivet i Øra naturreservat med tilliggende områder. Som tidligere er det frivillig innsats som ligger bak innsamlingen av alle data. Dette medfører også at data ikke er innsamlet etter noe spesielt mønster (standardiserte rutiner), noe som igjen gjør at data fra forskjellige år er vanskeligere å sammenlikne. For endel arter er allikevel trender merkbare og sammenlikning med det innsamlede materialet styrker disse inntrykkene.

Ved en framtidig bygging av et lenge planlagt fugletårn ytterst på Øra- tangen håper en at det vil være mulig å sette igang flere ornitologiske undersøkelser i området og tilnærmet få daglig rapportering om fuglelivet. Det er også viktig å besøke flere lokaliteter innen det store og tildels uoversiktlige området. For den behandlede perioden gjelder det at størsteparten av observasjonene ble gjort fra Øra - tangen. Ytre deler og østlige deler av området fikk dårlig oppfølging.

En begynner nå å få ganske bra oversikt over forskjellig vanntilknyttet fugl i området til de fleste årstider. Hekketaksering av disse gjennomføres nå årlig, i alle fall de som hekker på holmer og skjær. For endel arter er allikevel tallene usikre som f.eks. toppdykker og sothøne, dvs. vannfugler som hekker i/ved takrør.

Spurvefuglene er et kapittel for seg og har aldri blitt fulgt særlig nøye, med unntak av gulerlene på Hestholmen. Det rapporteres inn svært få observasjoner av "vanlige" spurvefugl. Her ligger det en utfordring for framtidige observatører. Slik som det er nå blir det mange antagelser om hvilke arter som forekommer og med hvilken status for opptreden og hekking.

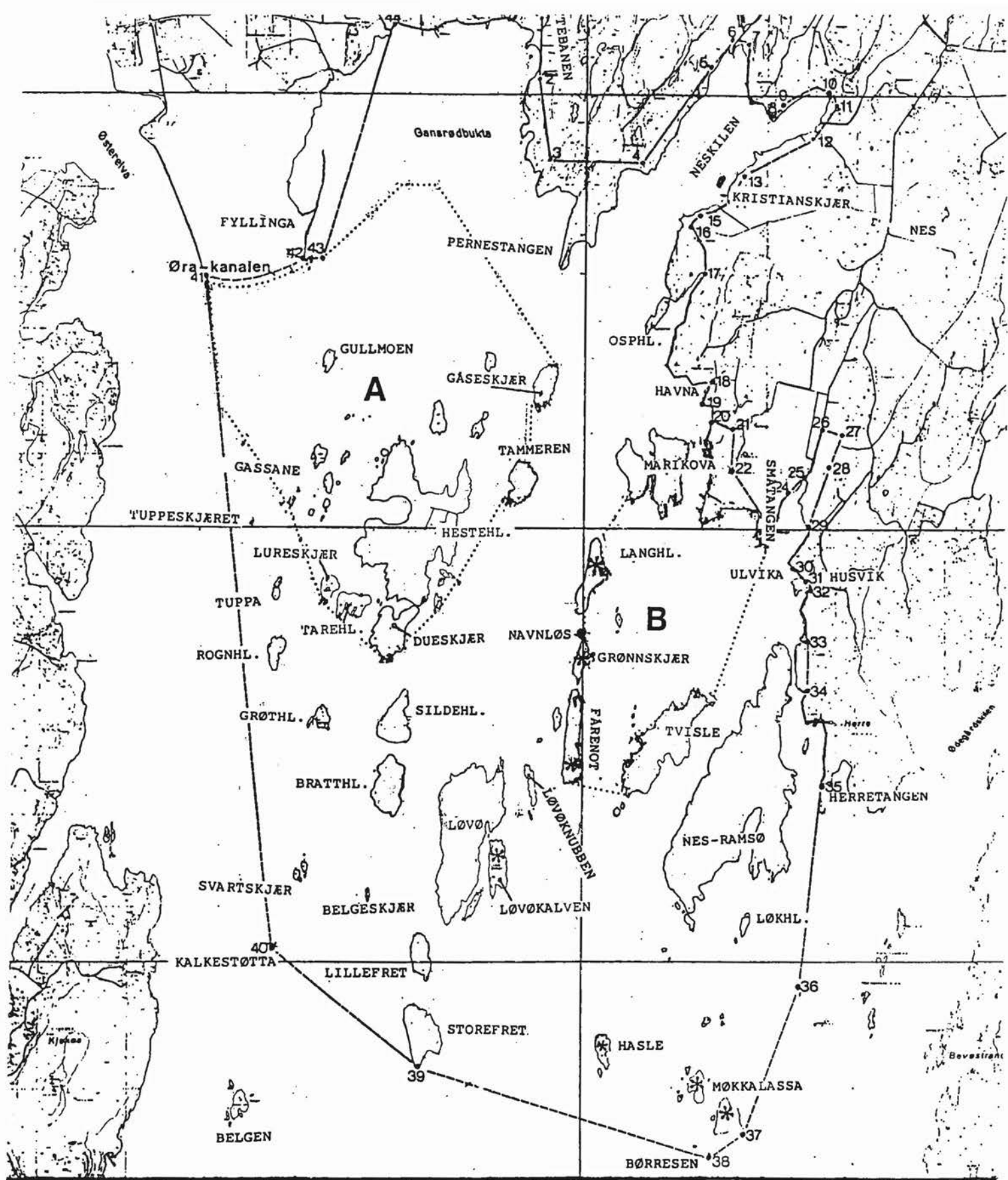
Uten frivillig innsats fra en rekke personer ville rapporten ikke sett dagens lys. Personer som har levert observasjoner til publikasjonen er:

Jan Rune Asbjørnsen, Torsnes, Rune G. Bosy, Hvaler, Stein Engebretsen, Selbak, Lennart Fløseth, Moss, Ole Petter Fredriksen, Kråkerøy, Åge Sten Fredriksen, Kråkerøy, Roar Frølandshagen, Råde, Egil Sankey Hansen, Kråkerøy, Tore Hunn, Skjærviken, Jan Fredrik Iversen, Selbak, Christer Jakobsen, Selbak, Per Arne Johansen, Kråkerøy, Ottar Krohn, Saltnes, Asgeir Larsen, Begby, J. Sebastian. L. Ludvigsen, Kråkerøy, Geir Mobakken, Selbak, Harald Mørken, Torsnes, Roar Olsen, Begby, Magne Pettersen, Lundheim, Erik Sandersen, Kråkerøy, Risto Skjelnes, Karivold, Tor Sørli, Trosvik, Ole Tendal, Kongsten, Knut A. Tronsen, Sarpsborg, Morten Viker, Kråkerøy, Richard Viker, Oslo, Rune Wiggen, Moss og Tomas Aarvak, Rolvsøy. Disse samt alle som måtte være uteglemt takkes for innsatsen.

Kråkerøy 08.02.1995.

Morten Viker

ØRA NATURRESERVAT

ORNITOLOGISKE OBSERVASJONER I ØRAOMRÅDET 1989 - 1992. SYSTEMATISK ARTSGJENNOMGANG

SMÅLOM *Gavia stellata*

1989: Enkeltindivider 27/2, 5/3, 11/3, 15/3 og 9/4.

1990: 1 ind. 19/4 og 2 ind. sør for Frettene 22/4.

Arten er sjelden i området, fra før foreligger 5 funn 2 fra april, 1 fra mai og ett henholdsvis i oktober og november. Smålom er også uvanlig om vinteren i Østfold.

STORLOM *Gavia arctica*

1989: 1 ind. ved Grøtholmen 17/2.

1990: 10 ind. 19/4, 3 ind. 20/4, 12 ind. syd for Frettene 22/4, 1 ind. 28/4 og 1 ind. 7/5.

1991: 1 ind. 24/3 og 1 ind. Kanalen og Gansrødbukta 28/11.

1992: 4 ind. 23/5 og 1 ind. 20/9.

Observasjonene I 1990 viser at arten antagelig er vanligere i området enn tidligere antatt, I perioden 1965 - 1976 ble den karakterisert som fåtallig, i perioden 1977 til 1984 ble det gjort kun to funn og i perioden 1985-1988 kun ett. Trolig bruker arten de ytre delene av området regelmessig i alle fall under vårtrekket.

UBESTEMT LOM *Gavia sp.*

1989: Enkeltindivider 4/3 og 23/4.

1990: 1 ind. 4/3 og 7 ind. sør for Frettene 22/4.

1991: 1 ind. 13/4.

Observasjonene dreier seg om fugler som enten var stor- eller smålom. Som nevnt under storlom er artene antageligvis ikke uvanlige under vårtrekket i april-mai. Undersøkelser de senere år har vist at det går et ikke ubetydelig trekk av artene i Singlefjorden.

DVERGDYKKER *Tachybaptus ruficollis*

1989: Enkeltindivider 16/4, 8/5 og 12-13/5.

1990: 1 ind. 2/11.

1991: 2 ind. 14/1 og 20/1.1 ind. 18/1 og 21/1.

Arten er sjelden i området og er tidligere bare registrert 6 ganger. Arten hekket i Østfold i perioden 1973 - 1978 og arten ble registrert overvintrende i fylket årlig fram til 1983. I Øraområdet ble imidlertid dvergdykkeren ikke funnet hekkende og det foreligger også sparsomt med vinterobservasjoner.

TOPPDYKKER *Podiceps cristatus*

1989: Første observasjon ble gjort av 6 ind. 19/3. Arten var senere tilstede hele hekkesesongen og høyeste noterte antall er 41 ind. 3/7 og 35 ind. 29/8.

1990: Tidligste observasjon ble gjort 26/3 da 2 ind. ble sett. Høyeste noterte antall dette året ble 20 ind. 28/4, 25 ind. 4/5 og 19 ind. 13/8.

1991: Arten ble først observert 7/4 da 4 ind. ble sett ved Marikova. Seneste observasjon dette året var 10 ind. 15.10. Største antall registrert dette året var 30 ind. 22/7.

1992: 1 ind. 15/3 var tidligste observasjon og seneste noterte registrering var 9 ind. 4/10. Største antall var 24 ind. 11/6.

I tidligere rapporter har toppdykkerbestanden i området blitt tallfestet til 5 - 10 par. Utfra observasjoner som lå til grunn for disse estimatene sammenliknet med observasjoner gjort i denne 4-årsperioden ser ikke bestanden ut til å ha øket. Bestanden er trolig på omlag 10 par. Toppdykkeren ankommer området sist i mars eller først i april. I løpet av første halvdel av oktober har de fleste fuglene trukket bort.

GRÅSTRUPEDYKKER *Podiceps grisegena*

1992: 1 ind. ble sett øst for Hestholmen 23/5.

Dette er tredje observasjon av arten i området. De to tidligere er også fra våren: 1 ind. 7 - 11/5 1976 og 2 ind. 10 - 11/3 1979.

HORNDYKKER *Podiceps auritus*

1992: 3 ind. 26/1.

Dette er faktisk bare andre observasjon av arten i området. Det første funnet ble gjort 22/10 1984.

HAVHEST *Fulmarus glacialis*

1992: 1 ind. i Gansrødbukta 1/1.

Ny art for Øra.Havhest er aldri før observert i området. Av og til blir stormdrevne individer funnet langt inne over land. Denne fuglen har nok også kommet på avveie av naturlige årsaker.

STORSKARV *Phalacrocorax carbo*

1989: 1 ind. ved Svartskjær 17/2, 1 ind. 25/3, 1 ind. 14/6, 8 ind. 30/7, 35 ind. 29/8 og 2 ind. 28/10.

1990: Arten ble observert i alle årets måneder utenom februar og juni, men høyeste antall ble bare 12 ind. 9/8. Månedlig fordeling av obs.dager: januar 1, mars 6, april 1, mai 2, juli 1, august 6, september 1, oktober 1, november 1 og desember 3.

1991: Storskarven ble observert i alle årets måneder og høyeste antall på våren var: 18 ind. 31/3, 20 ind. 11/4, 25 ind. 17/4 og 20 ind. 12/5. Høyeste tall under sommeren var 24 ind. 12/7. I løpet av høsten steg antallet betraktelig mens det sank til under 20 ind. i november. Største høsttall: 75 ind. 18/8, 37 ind. 19/8, 50 ind. 26/8, 60 ind. 27/8, 73 ind. 4/9, 110 ind. 9/9, 61 ind. 20/9, 43 ind. 21/9, 91 ind. 29/9 og 30 ind. 25/10. Månedlig fordeling av obs.dager: januar 3, februar 2, mars 5, april 12, mai 10, juni 2, juli 3, august 12, september 6, oktober 4, november 2, desember 3.

1992: Arten ble igjen observert i alle årets måneder og høyeste antall i perioden januar-juli var 21 ind. 11/3, 20 ind. 30/3, 67 ind. 10/4, 24 ind. 17/4, 34 ind. 22/6. I perioden august-desember ble høyeste noterte antall 98 ind. 11/8, 90 ind. 6/9, 90 ind. 11/9, 68 ind. 13/9, 128 ind. 20/9 og 40 ind. 12/10. Månedlig fordeling av obs.dager: januar 6, februar 6, mars 11, april 6, mai 4, juni 2, juli 1, august 2, september 5, oktober 4, november 4, desember 1.

Storskarven ble tidligere ansett som uvanlig vår, høst og vinter samt svært sjelden på sommeren. Dette bildet har snudd seg totalt og storskarv observeres nå året rundt på de fleste av besøksdagene. Tidligere var mange av observasjonene av direkte trekkende individer mens det nå nesten utelukkende dreier seg om rastende fugler. Oversikten over viser at arten ble loggført 6 dager i 1989, 23 dager i 1990, 63 dager i 1991 og 52 dager i 1992. Oversikten lyver nok noe da alle observasjoner ble notert i 1989 og 1990 mens observatørene i noen tilfeller bare rapporterte store dagstall de siste to årene. Sannheten er nok nærmere at storskarv har vært daglig på Øra både i 1991 og 1992.

Hvorfor har det blitt så mye storskarv på Øra helt plutselig? Først var en inne på tanken at næringstilgangen hadde blitt dårligere i de "normale" områdene i utskjærgården. Men dette var nok ikke tilfelle da det var like mye skarv der som før. Hvis en ser på utviklingen i storskarvbestanden i Danmark og Sverige spesielt og Vest-Europa generelt så ser en en eksplosjonsartet utvikling. Det er derfor trolig at det er fugler fra disse bestandene som nå opptrer på Øra. Fugler fra disse bestandene tilhører ikke underarten *P.c. carbo* som hekker i Nord-Norge men underarten *P.c. sinesis*. Av denne underarten er det bare gjort få funn i Norge. Vil storskarven på Øra gå til hekking? Den nærmeste svenske storskarvkolonien ligger sør i Vänern ikke mange mil unna.

GRÅHEGRE *Ardea cinerea*

1989: Arten ble observert i perioden Mars-November. Første observasjon var 3/3 da 2 ind. ble sett. Gråhegra ble sist notert 15/11, da 61 ind. ble sett. Høye tall iløpet av året: 50 ind. 29/8 og 100+ 15/10.

1990: Tilstede i perioden 12/3, 1+ ind. - 18/12, 3 ind. I tillegg vinterobservasjoner fra januar og februar: 1 ind. hhv. 29/1 og 28/2. Høye tall i løpet av året: 80 ind. 25/8, 110+ ind. 4/9, 150+ ind. 21/10, 50+ ind. 25/10, 118 ind. 8/11, 85+ ind. 11/11, 100+ ind. 15/11, 50 ind. 25/11 og 1/12. Høyeste notering på våren var 10 ind. 20/4 og 14 ind. 1/5.

1991: Første observasjon ble notert 17/2, 1 ind. og seneste 27/12 også da 1 ind. Høye tall i løpet av året: 80 ind. 13/10, 50 ind. 25/10 og 160+ ind. 27/10. Høyeste antall observert på våren var 7 ind. 20/5 og på sommeren ble 30 ind. registrert 12/7.

1992: Første observasjon ble gjort 1/1, 1 ind. og arten ble registrert regelmessig i januar dette året med maxtall 10 ind. 29/1. Seneste observasjon ble gjort 13/12 da ett ind. ble sett. Høye tall i løpet av året: 159 ind. 20/9, 200 ind. 12/10, 120 ind. 13/10 og 100 ind. så sent som 12/12. Høyeste tall notert på våren var 34 ind. 11/3.

Gråhegra blir stadig tallrikere i området, fram til 1976 var høyeste dagstall 40+ ind. 25/8 1970, i perioden 1977 -1984 ble 60 ind. registrert 17/10 1982 og 120 ind. 26/9 1984. I perioden 1985-1988 var høyeste tall 75 ind. 30/9 1986 og 93 ind. 18/10 1986. Arten er relativt fåtallig på våren mens tallet tar seg opp utover høsten. Høyeste antall forekommer i september og oktober og dette mønsteret har vært fast siden 70-tallet. At arten overvintre eller forsøker å overvintre har imidlertid blitt vanligere.

STORK *Ciconia ciconia*

1991: 1 ind. Storenga medio mai.

Denne observasjonen representerer det tredje funnet av arten i området, men de to første ble gjort for over 100 år siden. Da ble 5 ind. sett 11/4 og 2 ind. sett 25/4, begge i 1888. Funnet er forøvrig nummer 63 i rekken over storker observert i Norge etter 1920.

KNOPPSVANE *Cygnus olor*

1989: Arten hekket og var tilstede hele året. Største antall på våren var 51 ind. 1/4 og 30 ind. 19/4. På høsten var høyeste tall 200+ ind. 30/7, 100 ind. 28/8 og 50 ind. 29/8. Svært få fugler overvintret og høyeste vintertall var 25 ind. 17/2 og 3/3. Minimum 7 par hekket på følgende lokaliteter: Møkkalassa, Hasle, Lille Fret, Svartskjær, Løvøyknubben, Navnløs og Neskilen øst. Svært få unger ble sett utover sommeren uvisst av hvilken grunn. Allikevel ble 19 juv talt 14/6, men disse ungenes opprinnelse er ikke sikkert fastslått.

1990: Arten hekket og var tilstede hele året. Største antall på våren var 43 ind. 23/3, 25 ind. 26/3, 22 ind. 22/4, 20 ind. 13/5 og 40 ind. 20/5. Høyeste høsttall: 120 ind. 13/7, 60 ind. 20/7, 136 ind. 26/8, 112 ind. 4/9, 222 ind. 6/9, 94 ind. 9/9, 143 ind. 12/9 og 150+ ind. 16/9. Igjen svært små vintertall: 4 ind. 7/1 var høyeste notering i januar og i desember ble 22 ind. 1. og 15 ind. 31. høyeste tall. Minimum 7 par hekket denne våren og som mest ble 11 unger sett. Alle hekkelokalitetene er ikke oppgitt, men arten hekket i alle fall på følgende lokaliteter: Store Fret, Gassane og Løvøyknubben.

1991: Arten hekket og var tilstede hele året. Største antall på våren var 50 ind. ved Pernes 26/2, 28 ind. 17/3, 40+ ind. 21/3, 28 ind. 17/4 og 25 ind. 4/6. Høyeste høsttall: 167 ind. 6/8, 135 ind. 13/8, 150 ind. 18/8, 148 ind. 6/9, 236 (1 juv) ind. 9/9 og 100 ind. 21/9. Svært få fugler ble observert i januar og desember: 20 ind. 25/1 og 11 ind. 22/12 var høyeste noteringer. Arten hekket i alle fall på disse lokalitetene: Tuppa, Løvøyknubben, Hasle, lille Møkkalassa og store Møkkalassa.

1992: Også dette året ble arten observert i alle årets måneder og den hekket også. Største antall på våren: 88 ind. 7/2, 60 ind. 28/2 og 107 ind. 6/4. Høyeste høsttall: 240 ind. 7/8, 190 ind. 9/8, 160 ind. 11/8, 100 ind. 11/9, 117 ind. 13/9 og 120 ind. 4/10. I sommermånedene juni og juli ble det dette året sett mange knoppsvaner: 105 ind. 22/6, 134 ind. 24/6, 150 ind. 2/7, 170 ind. 14/7, 260 ind. 16/7 og 238 ind. 24/7. Arten var nok en gang ikke spesielt tallrik i januar og desember: 25 ind. 18., 26., og 29/1. 20 ind. 12/12 var høyeste noteringer. Arten er notert hekkende med 6-10 par dette året, men bare disse lokalitetene er navngitt: Tuppa, Hasle og Rognholmen.

Knoppsvane har tradisjonelt vært Øraområdets karakterfugl. Den er riktignok tilstede hele året, men spesielt er det foruroligende å se hvordan overvintringstallene har gått ned. Arten begynte å overvintre i Øraområdet mot slutten av 1960-tallet og fuglen som ble sett 25/2 1968 regnes som den første overvintrende fuglen på lokaliteten. Vinteren 1968/69 holdt flere individer seg i området vinteren igjennom og 4 ind. ble sett 12/1 1969 og 6 ind. 9/2 samme år. Fra og med 1972 steg overvintringstallet sterkt fram mot 1975/76 da mer enn 400 individer overvintret, 20/3 1976 ble det notert 475 ind. Fram t.o.m. vinteren 1977/78 ble det registrert tall opp mot 500 ind. i området. Etter denne vinteren har vinterbestanden stadig gått nedover og i vintrene fra 1985-88 ble det registrert svært få fugler. Isleggingen var også svært utbredt disse vintrene. I de behandlede 4 årene i denne oversikten overvintret arten svært fåtallig, et maximumstall på 25 ind. i januar og desember viser dette.

Antallet svaner på våren er heller ikke svært høyt mens antallet hekkefugl ser ut til å ha vært temmelig stabilt siden begynnelsen av 80-tallet. Trolig har det hekket 6-10 par hvert år. Arten hekket første gang i området i 1937 og 3 reir ble funnet i 1966, 1969 og 1976. Økningen i hekkebestanden fant altså sted på slutten av 1970-åra akkurat som overvintringstallene da ble større. men mens disse tallene har gått ned har hekkebestanden vært stabil.

Fram til 1976 ble det sjelden registrert mer enn 50 fugler sommerstid, men fra slutten av 1970-åra ble arten tallrikere i sommermånedene. Tall på rundt 100 ind. var ikke lenger uvanlig. I 1985 oppholdt 250 knoppsvaner seg i området gjennom hele augustmåned. Dette var også tilfelle i denne behandlede fireårsperioden og maximumstallet var 260 ind. i august 1992. Det ser altså ut til at Øraområdet i dag kan vise fram flest knoppsvaner i myteperioden i løpet av juli og august.

Høsttallene er i forhold til tidligere noe høyere antagelig på grunn av at fugler som er ferdig med mytingen blir igjen i området så lenge som mulig, men i løpet av oktober forsvinner de fleste fuglene og svært få individer blir igjen for å overvintre i området.

SANGSVANE *Cygnus cygnus*

1989: Kun observasjoner fra perioden januar - mars foreligger, ingen fra høst - nyttår. Største registrerte antall: 21 ind. 7/1, 20 ind. 5/2, 16 ind. 26/2 og 26 ind. 18/3 som også var siste registreringsdato dette året.

1990: Arten var tilstede i området i periodene januar-mars og november-desember. Høyeste registrerte antall: 15 ind. 10/1, 35 ind. 13/2, 10 ind. 25/11, 10 ind. 1/12 og 15 ind. 31/12.

1991: Arten ble registrert i periodene 1/1 - 23/3 og 20/10 - 27/12. Høyeste tall registrert: 35 ind. 26/1, 42 ind (28 ad, 14 juv) 12/2, 20 ind. 16/2, 26 ind. 4/3, 25 ind. 15/3, 20 ind 18/3, 12 ind. 15/12 og 17 ind. 27/12.

1992: Arten ble registrert i periodene 12/1 - 30/3 og 7/11 - 20/12. Største registrerte tall: 17 ind. 12/1, 45 ind. 26/1, 23 ind. 29/1, 22 ind. 14/2, 19 ind. 28/2, 50+ ind. 12/12 og 23 ind. 13/12.

På 70-tallet var Øraområdet en viktig overvintringslokalitet for svaner. Ikke sjelden ble tall på 7-800 ind. notert for begge arter samlet. Store dagstall for sangsvane den gang var 367(44juv) ind. 26/12 1969, 338(49 juv) ind. 28/2 1971, 336(82 juv) ind. 2/1 1972, 502 ind. 17/1 1976. I perioden 1977 - 1984 oversteg antallet overvintrende sangsvaner sjeldent 100 ind., og i perioden 1985 - 1988 var høyeste registrerte antall 50 ind. 4/1 1985. Som en ser av ovenstående registreringer fra den behandlede fireårsperioden har den negative trenden fortsatt, store svaneflokker er nå bare et minne fra tidligere. En årsak til nedgangen i antall overvintrende svaner er tilbakegangen for vannplanten hjertetjønna. Dette har tradisjonelt vært den viktigste maten for svaner området.

SÆDGÅS *Anse fabalis*

1991: 1 ind. 13/10.

1992: 3 ind. 12/10.

Arten er svært sjelden i området og disse to funnene er nummer 6 og 7 i rekken. Tidligere observasjoner er gjort i april, mai og juli. De ovenstående observasjonene er således de første fra det regulære høsttrekket.

KORTNEBBGÅS *Anser brachyrhynchus*

1989: 4 ind. 17/5, 1 ind. 11/10.

1991: 90 ind. 7/10.

1992: 3 ind. 8/10.

Som sædgås er også kortnebbgås svært sjelden i området. Tidligere rapporter lister kun 4 funn av arten fra mai, juni og oktober.

TUNDRAGÅS *Anser albifrons*

1989: 1 ind. 27/8.

1991: 1 ind. Gåseskjær 13/4.

Tredje og fjerde observasjon av arten på Øra. Tidligere registreringer dreier seg om 2 ind. som oppholdt seg i området fra 7/2 - 9/3 1974 og 1 ind. på Hestholmen 9/4 1983.

GRÅGÅS *Anser anser*

1989: Arten var tilstede fra primo mars til ultimo oktober. Høyeste registrerte antall på våren: 22 ind. 14/4, 27 ind. 26/5, 25+ ind. 27/5, 38 ind. 28/5 og 45 ind. 29/5. I løpet av sommeren var høyeste registrerte antall: 16 ind. 5/6, 27 ind. 4/7 og 14 ind. 30/7. På høsten ble følgende høye tall notert: 60 ind. 25/9, 20 ind. 15/10 og 31 ind. 28/10. Ett par med unger ble observert i området dette året.

1990: Arten ble første gang registrert 9/2 med 2 ind. Seneste registrering dette året var 9 ind. 11/11. Høyeste tall på våren var 20 ind. 26/3, 19 ind. 22/4 og 32 ind. 20/5. På høsten var høyeste noteringer 29 ind. 20/7, 25 ind. 21/7, 52 ind. 19/8, 36 ind. 21/10 og 70 ind. 25/10. Minst to par hekket dette året, 2 par fikk fram hhv. 3 og 6 unger.

1991: Ett vinterfunn ble gjort dette året, 2 ind. ble sett 27/1. Fra 28/2, 3 ind., ble grågåsa sett regelmessig fram til seneste observasjon av 1 ind. 16/11. Høyeste tall på våren: 18 ind. 24/3, 17 ind. 14/4, 32 ind. 1/5, 23 ind. 17/5 og 21 ind. 26/5. På høsten ble høyeste noteringer 69 ind. 18/8, 33 ind. 19/8, 25 ind. 9/9 og 100 ind. 25/10. På sommeren ble 22 ind. sett 2/6, 16 ind. 16/6, 10 ind. 12/7, 17 ind. 22/7 og 10 ind. 28/7. Minimum 4 par hekket: Det ble gjort 2 reirfunn, hvert reir inneholdt 5 egg. 10/6 ble det sett 2 kull inneholdene nettopp 2 unger i hvert. Men det foreligger også observasjon av 2 kull fra 12/5 da med hhv. 3 og 6 unger.

1992: Grågås ble først notert 16/2 med 3 ind. Var siden tilstede inntil siste observasjon 12/10, 20+ ind. Høyeste vårtall: 20 ind. 5/3, 21 ind. 16/3, 20 ind. 30/3, 21 ind. 6/4, 21 ind. 21/4, 28 ind. 21/5, 20 ind. 24/5 og 68 ind. (17 pull) 28/5. Høye høsttall: 48 ind. 11/8, 88 ind. 11/9 og 103 ind. 20/9. På sommeren var det i tillegg til fugler med ungekull tilstede 15 ind. 4/6 og 9 ind. 2/7. Minimum 5 par hekket (1 reirfunn), som over nevnt ble 17 pull sett 28/5, disse var fordelt på 5 kull. 26/5 ble 3 kull sett disse inneholdt hhv. 5, 2 og 1 pull. Hvor store de to siste kullene var vites ikke, men etter å ha fordelt 8 pull til 3 kull skal det være 9 pull igjen å fordele på de to siste kullene.

Grågåsa har de senere årene blitt en karakterart for Øraområdet. Arten som tidligere ble observert mer sporadisk og ikke i så høye tall er nå daglig fra februar til november.

Overvintringsforsøk er også registrert. Tall fra tidligere år viser at 80 ind. ble sett 27/4 1969 mens det i perioden 1971 - 1975 aldri ble registrert mer enn 6 ind. samtidig. I 1976 ble 19 ind. notert 17/5. I 1980 ble 37 ind. observert 30/7 og 17/9 1983 ble 18 ind. notert. I perioden 1985 - 1988 var høyeste tall 25 ind. 1/5 1988 og 12 ind. i månedsskiftet september-oktober 1988.

Arten ble første gang registrert hekkende i 1969 og den antas å ha hekket i 1970. 1 par med 5 unger ble sett i 1980. Tidligere rapporter antar at arten har hekket her årlig siden dette året. Imidlertid er det ikke ført positive bevis for dette. Første ungekull observert etter 1980 er således ungekullet som ble sett i 1989. Etter dette året har hekking imidlertid vært årlig, 2 par i 1990, 4 par i 1991 og 5 par i 1992. Få reirfunn er gjort, og voksne fugler med unger kan ha nådd området fra andre holmer f.eks. i skjærgården utenfor Torsneslandet.

UBESTEMT GRÅ GÅS *Anser sp.*

1989: 40 ind. 16/9.

De fleste gress på Øra har blitt artsbestemt, men av og til er observasjonsforholdene for dårlige på grunn av sikt eller stor avstand. Disse gjessene er observert midt i trekktiden for kortnebbgås. Det er derfor stor mulighet for at de tilhørte denne arten.

GRÅGÅS X KANADAGÅS *Anser anser X Branta canadensis*

1991: Ett individ ble sett jevnlig i perioden 27/4 - 22/6 og senere også 13/11.

1992: Ett individ ble observert i perioden 18 - 21/5 og ett individ ble også registrert 1/9.

Hybrider mellom grågås og kanadagås er ikke så uvanlig og observeres regelmessig der hvor begge artene er vanlige. Slike hybrider har imidlertid ikke blitt sett i området tidligere, men så er det også i de senere år at begge artene regelmessig har hekket i området. Det foreligger ingen observasjoner av kull av denne hybridene slik at fuglenes opprinnelse ikke er fastslått.

KANADAGÅS *Branta canadensis*

1989: 3 ind. 25/3, 7 ind. 22/3, 2 ad. 6 juv. 14/6, 6 ind. 3/7 og 8 ind. 30/7. Et par med 4 pull ble sett 27/5.

1990: Tidligste observasjon ble gjort 3/3 da 7 fugler ble sett, høyeste tall på våren: 8 ind. 7/3, 11 ind. 19/4, 7 ind. 20/5, 7 ind. 24/5 og 11 ind. 31/5. På høsten ble høyeste noteringer 12 ind. 20/7 og 21 ind. 17/10 som samtidig var seneste registrering. 2 par hekket, det ene øst på Hestholmen, og fikk fram hhv. 4 og 3 unger.

1991: 2 individer ble sett 26/1 og fra 26/2 til 9/6 ble arten jevnlig sett i området. Høyeste tall i denne perioden er 9 ind. 21/3 og 8 ind. 8/6. På høsten er arten notert kun ved to anledninger: 16 ind. 29/9 og 21 ind. 13/10. Reir med 9 egg ble funnet på Navnløs og senere ble ett par med 3 pull sett ved flere anledninger.

1992: I vårhalvåret registrert i perioden 23/3 - 22/6 og i høsthalvåret i perioden 22/8 - 4/10. Høyeste tall på våren: 11 ind. 23/3 og 10 ind. 22/6. På høsten: 48 ind. 22/8 og 42 ind. 20/9. Arten hekket med 2 par dette året og det ene paret fikk fram 3 unger.

Arten ble første gang registrert på Øra 7/5 1967 da 2 ind. ble sett. T.o.m. 1976 ble det kun gjort 5 observasjoner og aldri av mer enn 2 ind. I perioden 1977 - 1984 ble kanadagås observert sporadisk i området og da fortrinnsvis om vinteren. Høyeste antall var 8 ind. som ble notert flere ganger. Også i perioden 1985 - 1988 var høyeste noterte tall 8 ind., 28/3 1986. I denne perioden ble par av arten registrert hvert år, men hekking ble aldri påvist.

Det er altså i den behandlede 4-årsperioden at arten har blitt vanligere i området og at den har begynt å hekke. 1 par i 1989 og 1991, 2 par i 1990 og 1992 er de kjente tallene. I samme periode er det også gjort mange hekkfunn av arten andre steder i Østfold og slik som på Øra har arten rundt omkring i fylket blitt registrert i stadig større flokker.

HVITKINNGÅS *Branta leucopsis*

1990: 1 ind. 22/3, 1 ind. ved Hestholmen 31/5 og 3 ind. ved Storenga primo august.

1991: 1 ind. ble oppdaget på Gåseskjær 24/4, denne fuglen oppholdt seg i området fram til 11/6.

Dette er 3., 4 og 5 funn av arten i området, enkeltindivider er tidligere bare påtruffet 13/5 1975 og i perioden 14/10 - 13/11 1985. Arten øker stadig i Oslofjordområdet og etter at den ble funnet hekkende for første gang i indre Oslofjord i 1979 har den også blitt funnet hekkende i Telemark. Arten forekommer nå årlig på lokaliteter langs Østfoldkysten. Det er derfor ikke overraskende om antallet hvitkinngåsobservasjoner øker i området i de kommende år.

GRAVAND *Tadorna tadorna*

1989: Første observasjon ble gjort av 3 ind. 22/2 og høye tall på våren var 48 ind. 19/3, 59 ind. 1/4, 75 ind. 2/4, 102 ind. 3/4 og 58 ind. 19/4. På høsten er arten kun notert ved to anledninger: 8 ind. 3/7 og 10 ind. 30/7. Arten hekket i området og 18 pull ble sett 15/6.

1990: Arten ble ikke registrert før 7/3 da 1+ ind. ble sett. Høyeste vårtall: 25 ind. 26/3, 25 ind. 28/3, 26 ind. 6/5 og 40+ ind 7/5. Fra sommeren/høsten foreligger bare en notering: 2 ind. 17/7. Ett ungekull inneholdene 11 pull ble sett dette året.

1991: Første observasjon: 1 ind. 19/2. Høyeste tall på våren: 20 ind. 7/5, 25 ind. 4/6, 20 ind. 5/6, 56 ind. 8/6 og 25 ind. 16/6. Fra høsten foreligger det kun to observasjoner: 5 ind. 13/9 og 3 ind. 14/9. 2 pull ble sett ved Hestholmen 12/7.

1992: 8 ind. 7/3 var første observasjon dette året. Større antall på vår og forsommer var 18 ind. 3/5, 80 ind. 23/5, 31 ind. 28/5, 20 ind. 1/6 og 20 ind. 4/6. Etter denne datoen foreligger det ingen registreringer av arten for dette året. 2 voksne fugler med 8 pull. ble sett 2/6.

Både førstegangsregistreringen i 1989 og 1991 er de tidligste noen gang og første ganger arten er registrert i februar. 80 individer som maximumstall i 4-årsperioden er færre enn tidligere da omlag 100 individer har blitt registrert i mai/juni. I perioden 1985-1988 var tallene enda høyere i denne perioden f.eks. 191 ind. 15/5 og 177 ind. 23/5, begge tallene fra 1988. I løpet av sommeren forsvinner arten fra området. De 3 individene fra 14/9 1991 representerer den seneste observasjonen av arten i området, men den forrige ekstremumstiden var bare en dag tidligere.

BRUNNAKKE *Anas penelope*

1989: 5 ind. 17/3, 12 ind. 9/4, 4 ind. 29/4, 1 hann 19/5 og 25+ ind. 27/8 var eneste observasjoner .

1990: 5 ind. 12/4, 27 ind. 19/4, 17 ind. 20/4, 4 ind. 24/4, 4 ind. 30/4, 4 ind. 1/5, 1 hann 20/5, 4 ind. 4/9, 3 ind. 9/9 og 5 ind. 10/9 var eneste noteringer.

1991: Arten ble først registrert 11/4 med 4 ind. 2 hanner og 2 hunner. Senere ble arten registrert med 7 ind. 14/4, 1 par 27/4, 21 ind. mellom Hestholmen og Møkkalassa 1/5, 8 ind. 4/5, 9 ind. 6/5, 45 ind. 7/5 og 4 ind. 12/5. På høsten ble følgende noteringer gjort: 6 ind. 15/8, 6 ind. 17/8, 2 ind. 18/8, 12 ind. 19/8, 4 ind. 21/8, 4 ind. 8/9, 12 ind. 12/9, 2 ind. 14/9, 60 ind. 13/10, 5 ind. 20/10, 3 ind. 21/10, 2 ind. 25/10 og 20+ ind. 27/10.

1992: 4 ind. 25/4, 8 ind. 29. og 30/4, 2 hanner og 1 hunn 18/5, 6 hanner 27/6, 70 ind. 20/9 og 30 ind. 4/10.

Collett skriver at "i gamle dager" så pastor Schübeler arten i flere tusinde i holmerne utenfor Fredrikstad om vinteren. Hvis dette ikke er en overdrift så har antallet gått dramatisk ned siden den gang. På våren kunne en for ikke mange år siden se inntil 150 ind. i april/mai mens den var mer sparsom på høsten. I denne 4-årsperioden har arten vært fåtallig både på vår- og høsttrekk med flest fugler observert i september/oktober 1992. Det finnes også hekkefunn fra Øra fra tidligere år og arten skal ha hekket i alle fall fram til 1970 da det angivelig skal ha vært flere par i området.

SNADDERAND *Anas strepera*

1989: 1 par ble sett i området i perioden 13/5 - 15/6, 2 hanner ble notert 27/5, 2 par ble sett ved Gåseskjær 17/6 og 1 par ble observert 30/7. Arten ble funnet hekkende dette året, et reir med 4 egg ble påtruffet 17/6. Dette reiret ble senere funnet røvet, antagelig av mink.

1990: Arten ble registrert første gang da et par ble sett 20/4, så ble 3 par sett 22/4, 2 par 24/4, 3 ind. 28/4, 1 par 1/5, 1 ind. 4/5, 3 ind. 6/5, 3 hanner og 1 hunn 7/5, 1 hann 8/5, 1 par 13/5, 2 hanner og 1 hunn 14/5, 3 hanner og 2 hunner 15/5, 1 par 17/5, 2 par 19/5, 2 hanner 20/5, 1 hann og 2 hunner 21/5, 3 hanner 23/5, 1 par 24/5, 2 hanner 27/5, 1 hann 28/5, 1 hann 31/5, 1 hann 12/6, 1 hann og 2 hunner 18/6, 2 ind. 19/6, 1 ind. 10/7, 1 ind. 11/7, 1 hann og 2 hunner 9/8 og 1 par 12/9.

1991: Første observasjon ble gjort av et par 14/4 og senere ble arten observert med 1 hann 4/5, 1 hann 12/5, 1 par 25. og 26/5 og 1 ind. 25/10.

1992: Arten ble registrert på følgende dager: 1 par 26/4, 1 par 17/5, 1 hann 23/5 og 1 hann 1/6.

Hekkefunnet som ble gjort i 1989 var det tredje i Østfold. De to første var begge fra Kurefjorden i 1965 og 1966. Ørafunnet var samtidig bare det 5. kjente hekkefunn i Norge.

Snadderand var tidligere meget sjelden i området og fram til 1985 var det bare gjort 3 observasjoner i området: 1 par 24/4 1976, 1 par 7/5 1983 og 1 ind. 18/11 1984. I perioden 1985 - 1988 ble det gjort ytterligere 6 observasjoner: 1 par i perioden 22 - 29/4 1985, 1 hann 22/4 1986, 1 hann 25/4 1987, 1 par 3/5 1987, 1 par i perioden 24 - 29/5 1988 og 1 hann 25/6 1988. I 1989 og kanskje spesielt i 1990 ble det gjort mange funn av arten og det er tydelig at den har blitt vanligere selv om det i 1991 og 1992 "bare" ble gjort 9 funn tilsammen. Det er mulig at arten har hekket i området hvert år siden 1988, konkret hekkefunn ble gjort i 1989 og arten bør i alle fall ha hekket med minst ett par i det gode året 1990.

I denne 4-årsperioden begynner vi også å få flere sommerfunn og de første høstfunnene av arten. Fra før foreligger jo funnet av 1 ind. i november, men dette er jo for et vinterfunn å regne og således det eneste slike. I tillegg har arten blitt registrert så sent som 25/10 1991.

KRIKKAND *Anas crecca*

1989: Tilstede fra 17/3, 6 ind. til 28/10, 3 ind. Høyeste tall på våren: 40+ ind. 3/4, 200 ind. 14/4, 50 ind. 29/4 og 155 ind. 4/5. Høyeste tall på sommeren: 50 ind. 2/7 og 30 ind. 3/7. På høsten kun registrert i små antall med 20+ ind. 30/7 og 5 ind. 3/10 som mest. 1 hunn med 9 pull ble sett 30/5.

1990: Tidligste observasjon ble gjort av 3 ind. 14/3 og seneste av 1 ind. 18/11. På våren var høyeste tall 49 ind. 15/4, 43 ind. 19/4, 75 ind. 20/4, 100 ind. 22/4 og 50 ind. 24/4. På høsten ble høyeste tall 45+ ind. 26/8, 40 ind. 30/8 og 30 ind. 10/9.

1991: 5 ind. 24/3 var tidligste observasjon og høyeste tall på våren var 38 ind. 11/4, 107 ind. 22/4, 40 ind. 23/4 og 20 ind. 27/4. På høsten ble høyeste noteringer 70 ind. 7/8, 30 ind. 12/8 og 30 ind. 24/8. Arten ble observert fram til 27/10 da 1 ind. ble registrert.

1992: Første observasjon ble gjort av en hann 2/4 og høyeste tall på våren var bemerkelsesverdig lave: 5 ind. 10/4 og 4/5. På høsten ble som mest 20 ind. sett 7/9, 54 ind. 20/9 og 20 ind. 12/10. 16/6 ble det sett 20 voksne fugler sammen med 10 pull.

Arten ble før regnet som en vanlig og tallrik art på Øra i trekketidene. I denne 4-årsperioden har opptreden vært liten og få dager kommer opp mot tidligere med 600+ ind. 13/4 1968, dagstall på opp til 475 ind. i slutten av april flere ganger i perioden 1977 - 1984 og 270 ind. 25/4 1987. Tidligere høsttall var også høye: 130+ 19/8 1972, inntil 450 ind. i september i perioden 1977-1984 og 300 ind. 1/9 og 29/10 1985. Det er ikke greit å se årsaken til denne tilbakegangen, men på grunnlag av gamle rapporter ser det ut til at tallene både vår og høst har sunket litt etter litt årlig siden 1970-tallet. Arten hekker fremdeles med noen få par årlig men ungekull blir sjelden sett. En må regne med at disse fører et bortgjemt liv inne i de store områdene med vegetasjon.

STOKKAND *Anas platyrhynchos*

1989: Ingen stokkender ble notert i januar eller desember, men arten var tilstede fra februar til og med november. Høyeste tall på våren var 40 ind. 25/3, 40 ind. 1/4, 40 ind. 11/4 og 50 ind. 14/4. På sommeren ble høyeste tall 115 ind. 14/6. Høyeste høsttall. 350+ ind. 29/8, 400+ ind. 10/9, 150 ind. 24/9, 150 ind. 28/9, 200 ind. 3/10, 251+ ind. 28/10 og 300+ 15/11. 2 ungekull ble sett 14/5.

1990: Tilstede hele året, maxtall i januar var 364 ind. 29/1 og i desember 450+ ind. 16/12. Høyeste tall på våren: 210+ ind. 18/2, 300+ ind. 3/3, 200 ind. 13/3 og 200+ ind. (hovedsakelig hanner) 27/5. På høsten: 200 ind. 20/7, 310 ind. 9/8, 500 ind. 30/8, 300+ ind. 10/9, 900 ind. 12/9, 235 ind. 16/9, 505+ ind. 21/10. Flere ungekull ble sett dette året.

1991: Tilstede hele året med maximumstall i januar og desember på 285 ind. 13/1 og 250 ind. 10/12. Høye tall på våren: 198 ind. 22/2, 150 ind. 4/3 og 200 ind. 17/3. På høsten: 436 ind. 4/9, 800+ ind. 13/10, 600+ ind. 20. og 21/10, 800+ ind. 27/10 og 250 ind. 31/10. Flere ungekull ble sett i området dette året.

1992: Tilstede hele året med høyeste tall i januar og desember: 100+ ind. 18/1 og 200+ ind. 12/12. Høyeste tall på våren: 178 ind. 7/2, 126 ind. 1/3, 150 ind. 7/4 og 100+ (alle hanner) 3/6. På sommeren ble det registrert 130 ind. 19/6 og 170 ind. 24/7. På høsten var høyeste noteringer 190 ind. 19/8, 304+ ind. 22/8, 400+ ind. 6/9, 450 ind. 7/9, 505 ind. 8/11 og 200+ ind. 29/11. Flere par hekket.

Stokkanda holder sin posisjon i området og tallene i 4-årsperioden er normale i forhold til perioden 1965 - 1988. 12/9 1990 ble det registrert hele 900 ind. og dette er høyeste tall registrert noensinne i området. Et så høyt tall som 800+ individer ble notert 13/10 og 27/10 1991, dette er noe mindre enn tidligere maximumstall fra 13/4 1968, 850+ ind., men tangerer det nest høyeste fra 15/8 1970. Det ble i perioden notert store flokker med hanner i slutten av mai - begynnelsen av juni, dette betyr at Øra ikke er av ubetydelig verdi som myteplass for arten.

STJERTAND *Anas acuta*

1989: 1 par 7/5, 1 par 13/5 og 1 hunn 29/8 var eneste observasjoner.

1990: 2 ind. 22/8 og 1 ind. 30/8 var eneste observasjoner.

1991: 1 par 1/5, 1 hunn 5/5, 1 par 6/5, 6 ind. 7/5, 1 ind. 1/8, 1 ind. 3/8 og 1 ind. 13/10.
1992: 1 par 23/5, 36 ind. 11/6, 1 ind. 7/9, 1 hunn 28/9, 1 hann 20/12. Ifølge noen observatører ble arten regelmessig observert i mai/juni uten at tall er loggført.

Tidligere hekket arten trolig årvisst på Øra. Hekking påvist i årene 1966, 1967, 1968 og 1970. I 1967 endog med hele 3 par, men senere er ingen hekkefunn gjort. 4-årsperiodens tall er "normale" for arten og den registreres ikke i like stort antall og like mange dager hvert år. Det er allikevel verdt å merke seg antallet på hele 36 ind. i 1992. Dette er det høyeste tallet som noengang er notert for området, tidligere maximumstall var 26 ind. 27/4 1969. Perioden ga også det andre vinterfunn av arten da en hann ble sett 20/12 1992. Vinterfunn av arten er sjeldent også i andre deler av fylket.

KNEKKAND *Anas querquedula*

1989: Første observasjon ble gjort 14/4 da 4 ind ble sett, senere ble det registrert 1 par 16/4, 1 par 19/4, 4 ind. 23/4, 2 par 1/5, 1 par 4/5, 1 ind. 6/5, 2 hanner og 1 hunn 7/5, 1 hann 10/5, 1 par 12/5, 1 ind. 16/5, 1 hann 19/5, 2 par 29/5 og 1 ind. 24/7.

1990: 4 hanner og 2 hunner 23/4, 2 par 24. og 25/4, 1 par 27/4, 2 ind. 28/4, 2 hanner 8/5, 2 hanner 20/5 og 1 hann 10/9 var eneste observasjoner.

1991: Kun en observasjon foreligger: 1 par ble sett 25/4.

1992: 1 par 4/5, 1 par 24/5, 2 hanner og 1 hunn 28/5 og 1 hann og 2 hunner 8/6.

Tidligere er det gjort 21 funn av arten i området, 10 funn i perioden 1965-76, 7 funn i perioden 1977-1984 og 5 funn i perioden 1985-1988. Inneværende periodes 26 funn bringer dermed totalen opp i 47 funn og det er verdt å merke seg at arten ble registrert flere ganger i den siste 4-årsperioden enn i hele perioden 1965-1988. Tallet på 14 funn i 1989 er svært høyt, men året var spesielt i så måte også andre steder i sør-Norge med mange observasjoner. Fra tidligere foreligger det ett regulært høstfunn og nå også ett fra denne perioden. Arten er altså en fugl som er typisk for våren, men den er ennå ikke funnet hekkende i Østfold.

SKJEAND *Anas clypeata*

1989: Første notering på våren var 2 par 7/5. Arten ble senere registrert i hele mai og fram til medio juni med største tall: 4 par 13/5, 5 hanner og 3 hunner 16/5 og 2 hanner og 3 hunner 6/6. På høsten ble arten sett ved 4 anledninger: 1 ind. 30/7, 3 ind. 9/8, 1 ind. 16/9 og siste gang 2 par 30/9.

1990: Arten ble bare registrert i april, mai og juni med første observasjon av 2 hanner 20/4. Høyeste tall denne våren ble 5 ind. 21/5. Hekking ble påvist dette året da et par fikk fram 8 unger.

1991: 1 par 14/4 var første observasjon. Arten var tilstede i små antall fram til 28/5. Den eneste registreringen på høsten ble gjort 21/7 da 6 ind. ble loggført. Høyeste tall på våren: 2 hanner og 1 hunn 13/5, 3 par 14/5 og 2 hanner og 1 hunn 18/5.

1992: 2 hanner ble registrert så tidlig som 7/4 og siden drøyet det til 4/5 før neste observasjon. Skjeanda ble senere registrert fram til 8/6. Høyeste tall på våren var 3 hanner og 1 hunn 18/5, 4 hanner og 3 hunner 28/5 og 4 hanner og 2 hunner 4/6. På høsten ble arten registrert på følgende dager: 2 ind. 19/8, 1 1k-fugl 6/9 og 1 voksen hunn sammen med en 1k-fugl 11/9.

Observasjonene i perioden stemmer godt overens med tidligere registreringer. Funnet fra 7/4 representerer det tidligste funnet på Øra noensinne. Arten hekker antagelig årvisst i området,

men positive bevis for dette foreligger bare fra årene 1967 (2par), 1968, 1971, 1988 og nå også fra 1990. Heller ikke i denne perioden var høstfunn av arten vanlige i området.

TAFFELAND *Aythya ferina*

1989: 1 par 13/1 var eneste observasjon.

1990: 1 hann 5/1 var eneste observasjon.

1991: 1 par 10/3, 1 hann 13/4, 6 hanner og 3 hunner 28/11, 3 ind. 30/11-2/12, 5 ind. 4/12 og 5 ind. 10/12.

1992: 2 par 12., 16. og 18/1, 2 hanner og 1 hunn 26/1, 4 ind. 12/2, 3 hanner og 3 hunner 15/3 og 1 ind. 20/9.

Fra 1965 til 1984 var arten årlig i området, i perioden 1985 - 1988 ble enslige hanner sett to ganger som eneste registreringer i 1987 og 1988. Dette gjentok seg i 1989 og 1990 før årstotalen igjen stiger noe. Men fortsatt er taffelanda uvanlig i området. Observasjonen av 9 fugler 28/11 1991 var det høyeste registrerte tall siden 15/4 1972 da 13 ind. ble sett.

TOPPAND *Aythya fuligula*

1989: Svært få observasjoner foreligger fra dette året: 5 ind. 17/3, 2 ind. 14/4, 1 par 19/4, 8 ind. 29/4, 1 ind. 2/5, 2 ind. 4/5, 3 ind. 7/5, 17 ind. 14/5, 2 hanner 16/5, 1 ind. 27/5 og den eneste noteringen fra høsten: 102 ind. 3/10. Et vinterfunn er notert: 40 ind. 30/12.

1990: Arten var tilstede i periodene 1/1 - 24/5 og 20/7 - 31/12. Størst antall ble registrert i januar og desember med 66+ ind. 6/1 og 67 ind. 23/1 og 210+ ind. 15/12 som høyeste noteringer. På våren var toppanda tilstede i små antall og høyeste tall var 23 ind. 18/2 og 20 ind. 22/4. På høsten var tallene noe høyere: 24 ind. 21/10, 34 ind. 11/11, 42 ind. 18/11 og 25 ind. 25/11.

1991: Arten ble registrert i periodene 1/1 - 24/5 og 20/9 - 31/12 med en sommerobservasjon av 1 hann 8/7 i mellom. Januartallene dette året var imidlertid lave med 10 ind. 6/1 som max. Høyeste tall i desember var 100+ ind. 8/12 som også var årets høyeste. Høyeste loggførte tall på våren var 50 ind. 7/5 og 39 ind. 13/5. På høsten ble høyeste loggførte tall 94 ind. 20/9, 75 ind. 10/11, 80 ind. 16/11 og 90 ind. 17/11.

1992: Toppanda ble observert i periodene 1/1 - 4/6 og 29/9 - 11/12 med 3 sommerobservasjoner imellom: 1 hann 12. og 14/7 samt 11 ind. 16/7. Høyeste tall i januar var 60 ind. 18/1. På senhøsten ble 80 ind. observert 14. og 15/11 mens det bare ble gjort 1 observasjon i desember, nemlig av 3 ind. 11/12. Høyeste tall på våren var 26 ind. 11/5 mens det på høsten ble sett 60 ind. 29/9, 120 ind. 12/10 og 206 ind. 17/10.

1989-tallene er eksepsjonelle da det aldri før har blitt notert toppender på så få dager. Det er mulig at tallene lyver og at ikke alle observasjoner er rapportert. Som tidligere forekommer arten regulært i trekkidene, men vinterobservasjoner har blitt vanligere. Både tallene 210+ ind. 15/12 1990 og 206 ind. 17/10 1992 er høyere enn noe tall registrert i området tidligere, dette maximumstallet var 200+ ind. 20/10 1984. Fremdeles observeres arten parvis sent på våren og forsommeren men hekking har ennå ikke blitt påvist.

BERGAND *Aythya marila*

1989: Kun to observasjoner ble gjort: 2 ind. 17/3 og 10 ind. 29/4.

1990: 1 hunn 10/1, 1 hunn 14/1, 2 ind. 24/4, 4 hanner og 2 hunner 1/5, 5 ind. 6/5, 8 ind. 10/5, 8 ind. 16/5, 6 ind. 20/5, 4 ind. 24/5, 1 hann 20/7, 4 ind. 21/10, 40+ ind. 25/10, 10 ind. 30/10 og 1 ind. 30/12.

1991: 1 hunn oppholdt seg i området i perioden 28/2 - 10/3, 3 hanner mellom Hestholmen og Møkkalassa 5/5, 4 hanner og 5 hunner ved Marikova 14/5, 10 ind. 17/5, 9 ind. 10/11, 29 ind. 16/11, 5 hunner 28/11, 5 ind. 30/11, 6 ind. 4. og 10/12.

1992: 1 2k-hann 3/3, 4 hanner og 2 hunner 3/5 og 7 ind. 23/5.

Det ble gjort få registreringer av arten i 1989 og 1992 mens de 2 mellomliggende årene var mer "normale". Hunnen som ble sett 10/1 og 14/1 1990 representerer det første januarfunnet fra området og hannen som ble sett 20/7 samme år er bare den andre juliobservasjonen. Maxtallet for perioden 40+ ind. 25/10 1990 tangerer høyeste noterte tall fra perioden 1965 - 1984 nemlig 40 ind. 15/5 1968 og 16/5 1971. En gang i perioden 1985 - 1988 ble det sett flere fugler: 58 ind. ble registrert 7/11 1985.

ÆRFUGL *Somateria mollissima*

1989: 2 ind. 17/3, 31 ind. 1/4, 15 ind. 29/4, 25+ ind. 21/5, 22 ind. 14/6, 1 ind. 3/7 og 15+ ind. 29/8. 4 reir ble funnet på Møkkalassa.

1990: Arten bare loggført på våren fra medio mars til ultimo mai. Største tall: 60 ind. 28/3, 70 ind. 19/4, 130 ind. 22/4, 75 ind. 6/5 og 61 ind. i Marikovabassenget 8/5. 2 reir ble funnet og unger ble observert fra primo juni.

1991: Arten loggført fra primo februar til ultimo mai på våren med høyeste tall 100 ind. 24/3, 40 ind. 14/4 og 40+ ind. 1/5. Arten notert bare en gang på høsten: 10 ind. 25/8. 34 reir ble funnet i området dette året.

1992: Arten bare loggført på våren og kun tre ganger: 100 ind. 6/4, 1 hann 9/5 og 2 par 18/5. Minimum 25 par hekket i de ytre delene av området.

Arten har gått sterkt frem som hekkefugl i området, 4 par ble registrert i 1966, ingen i 1974, 1 par i 1977, 5 par i 1983 og 9 par i 1986. I 1991 ble området talt grundig opp og resultatet på 34 reir viser at økningen har vært formidabel de senere år. Dette er også synlig på antallet observerte fugler, tidligere var maximumstallet 106 ind. 16/4 1985 mens 130 ind. 22/4 1990 nå er det høyeste tall noengang notert fra området.

HAVELLE *Clangula hyemalis*

1989: 3 ind. 7/1 og 1 ind. 5/2 var eneste registreringer.

1990: 1 hann 16/7 var eneste observasjon.

Tidligere er havelle loggført 17 ganger på Øra, med periodens 3 registreringer har totalen kommet opp i 20. Funnene fra 1989 representerer de første funnene fra januar og februar. Funnet fra 1990 er andre sommerobservasjon i området, den forrige var 1 hunn 18/6 1986.

SVARTAND *Melanitta nigra*

1990: 2 hanner og 1 hunn 19/4.

1991: 2 ind. 25/10, 3 ind. 26/10, 3 hunner 27/10, 1 ind. 10/11 og 5 ind. 8/12.

1992: 13 ind. 18/1.

Arten er ikke vanlig i området og observeres ikke hvert år, observasjonen fra 1992 er trolig første observasjon gjort i januar. Trolig er arten ikke uvanlig i ytre deler av området på senhøsten. Jegere forteller at det var mye svartand her tidligere i det aktuelle tidsrommet.

SJØORRE *Melanitta fusca*

1990: 7 ind. 30/10 var eneste observasjon.

1991: 150+ ind. 27/11, 44 ind. 8/12 og 70 ind 10/12.

Arten er tidligere bare observert 17 ganger i området slik at med tallene fra denne perioden har antallet funn kommet opp i 21. Alle tallene fra 1991 er høyere enn tidligere maximumstall som var 18 ind. 7-8/6 1970. Det første desemberfunnet for området ble gjort i 1991.

SVARTAND/SJØORRE *Melanitta sp.*

1991: 30+ ind. 22/12.

Med tanke på observasjoner av sjøorre tidligere i desember dette året så tilhører med stor sikkerhet disse individene denne arten.

KVINAND *Bucephala clangula*

1989: Arten var tilstede i periodene 17/2 - 26/5 og 30/7 - 15/11 med 2 sommerobservasjoner i mellom: 8 ind. 14/6 og 42 ind. 3/7. Høyeste tall på våren: 50 ind. ble registrert på følgende datoer: 3/3, 4/3, 17/3, 25/3, 1/4 og 11/4. 22/3 ble det registrert 80+ ind. På høsten var høyeste tall 75+ ind. 29/8, 100+ ind. 28/10 og 280 ind. 15/11.

1990: Tilstede i periodene 1/1 - 7/5 og 20/7 - 31/12. En sommerobservasjon: 6 ind. 17/6. Høyeste tall i januar og desember: 161+ ind. 14/1 og 300+ ind. 1. og 16/12. Høyeste tall på våren: 110+ ind. 3/3, 175 ind. 10/3, 100+ ind. 20/4 og 100 ind. 22. og 24/4. På høsten: 100 ind. 17/10, 250+ ind. 25/10, 248+ ind. 11/11 og 300+ ind. 25/11.

1991: Arten var tilstede i periodene 1/1 - 4/6 og 1/8 - 31/12. To sommerobservasjoner: 10 ind. 25/6 og 50 ind. 12/7. Høyeste tall i januar og desember: 300 ind. 26/1 og 300 ind. 25. og 27/12. Høyeste tall på våren: 140 ind. 2/2, 400 ind. 9/2, 150 ind. 14/2, 300 ind. 16/2, 100 ind. 28/2, 130 ind. 2/3, 105 ind. 3/3, 150 ind. 15/3 og 100 ind. 16. og 17/3. På høsten 100 ind. 21/10, 400+ ind. vest for Gassane 25/10, 120 ind. 27/10, 100 ind. 7/11, 170 ind. 10/11 og 100 ind. 17/11.

1992: Tilstede i periodene 1/1 - 18/5 og 6/9 - 31/12. 3 sommerobservasjoner: 20 ind. 12/7, 40 ind. 16/7 og 79 ind. 24/7. Høyeste tall i januar og desember: 100 ind. 12/1 og 182 ind. 13/12. Høyeste tall på våren var 90 ind. 2/2, 100 ind. 30/3 og 60 ind. 6/4. På høsten 200 ind. 6/9, 400 ind. 12/10 og 290 ind. 8/11.

Høsttall på mer enn 400 ind slik som i 1991 og 1992 har ikke blitt registrert før. Arten var tidligere sjelden i juli med bare en registrering fram til 1985 da ca. 30 ind. oversomret. Juliobservasjoner ble gjort også i 1989, 1991 og 1992. Tidligere var det tradisjonelt mest kvinender i området på våren, men i denne perioden ser det ut til at det var like mange fugler tilstede også om høsten. Største vårtall registreres i år med sen isløsning i innlandet.

UBESTEMT DYKKAND *Aythya/Somateria/Melanitta/Bucephala sp.*

1990: 200+ ind. 21/10, 60+ ind. 29/10, 150+ ind. 11/11 og 100+ 15/12.

Disse observasjonene dreier seg høyst trolig om kvinand da det bare var denne arten som kunne vise opp slike antall mellom oktober og desember dette året.

LAPPFISKAND *Mergus albellus*

1992: 1 hunn 6/4 var eneste observasjon i perioden.

Arten er sjelden i området. Observasjoner foreligger fra følgende år 1969, 1972, 1974, 1977, 1980, 1981, 1983, 1984, 1985, 1986 og 1992.

SILAND *Mergus serrator*

1989: Arten ble registrert på 15 dager fra april til oktober med høyeste tall 11 ind. 29/4, 10 ind. 19/5, 18 ind. 14/6, 15+ ind. 10/9 og 25 ind. 21/10. Arten hekket og en hunn med 7 pull. ble sett 30/7.

1990: Arten ble observert fra mars til november og høyeste antall var 34 ind. 22/4, 13 ind. 23/5 og 24 ind. 21/10. Arten hekket og pullus ble sett 24/7.

1991: Arten ble registrert 9 dager i perioden april - september med høyeste tall 12 ind. 13/4, 14 ind. 14/4, 20 ind. 18/5 og 17 ind. 16/9.

1992: Arten ble observert på 9 dager fra mars til november med høyeste tall 10+ ind 3/5, 10 ind. 21/5 og 10 ind. 17/9.

Arten hekker nok årlig i de ytre deler av området, men mange par dreier det seg ikke om. Silanda trekker bort fra Øra-området vinterstid og er vanligvis tilstede fra mars til oktober/november. Arten har aldri vært særlig tallrik og de 34 individene som ble sett 22/4 1990 er nytt maximumstall for området. Silanda er mest knyttet til de ytre delene av området, samt elvesiden.

LAKSAND *Mergus merganser*

1989: Få observasjoner ble gjort dette året, arten var tilstede fra 13/1 - 14/4 på høsten ble den ikke notert og bare en observasjon foreligger fra desember: 31 ind. 9/12. Høyeste tall i januar var 57 ind. 13/1. På våren var høyeste tall 10 ind. 17/3 og 14 ind. 23/3.

1990: Arten var tilstede fra 7/1 - 31/5 og 20/9 - 31/12. Tre sommerobservasjoner ble gjort: 4 ind. 5/6, 1 ind. 16/6 og 8 ind. 20/7. Høyeste vårtall: 20 ind. 13/1, 15 ind. 3/3, 10 ind. 20/4, 29 ind. 24/4, 19 ind. 30/4 og 20 ind. 6/5. Høsttall: 25 ind. 20/9, 23 ind. 15/10, 45 ind. 4/11, 20 ind. 11/11, 77 ind. 25/11, 37 ind. 1/12, 16 ind. 12/12, 25 ind. 16/12, 35 ind. 18/12 og 14 ind. 31/12.

1991: Arten var tilstede fra 1/1 - 4/6 og 1/8 - 27/12. Sommerobservasjoner: 13 ind. 16/6, 19 ind. 2/7, 13 ind. 8/7, 14 ind. 11/7 og 1 hunn 16/7. Høyeste tall på våren: 93 ind. 3/3, 50 ind. 15/3 og 50 ind. 30/3. Høst: 40 ind. 20/10, 60 ind. 27/10, 40 ind. 10/12 og 70 ind. 25/12.

1992: Arten var tilstede i periodene 1/1 - 4/6 og 19/8 - 20/12. Eneste sommerobservasjon var 8 ind. 14/7. Høyeste vårtall: 20 ind. 18/1, 16 ind. 1/2, 15 ind. 26/2, 18 ind. 19/4 og 16 ind. 3/6. Høsttall: 35 ind. 11/9, 44 ind. 13/9, 30 ind. 30/10 og 30 ind. 20/12.

Tidligere var høyeste antall registrert i området 55 ind. 9/3 1975. 57 ind. 13/1 1989, 77 ind. 25/11 1990, 93 ind. 3/3 1991, 60 ind. 27/10 1991 og 70 ind. 25/12 1991 er alle høyere enn dette. Noen sommerobservasjoner blir gjort nesten hvert år.

VEPSEVÅK *Pernis apivorus*

1989: 1 ind. ved Nes 14/5.

1991: 1 ind. 13/7.

Arten er svært sjelden i området. Tidligere er det bare publisert ett funn: 1 ind. 24/8 1979. Det er i tillegg gjort et funn i 1988 som ikke er publisert: 1 ind. 13/7.

SIVHAUK *Circus aeruginosus*

1989: Den første fuglen, en voksen hann ble sett 16/4. Senere ble arten sett i varierende antall fram til 28/9 da årets siste, en voksen hunn ble registrert. Alle observasjonene dette året var av voksne fugler og alltid bare 1 eller 2 individer daglig. De dagene det ble sett 2 individer var det en hann og en hunn. 19/5 ble det imidlertid sett hele 5 fugler: 1 hann, 3 hunner og 1 2k-fugl.

1990: 1 par ble årets første 16/4 og arten var tilstede helt til 20/9 da 1 1k-fugl ble sett. Et par hekket dette året og fikk fram 3 unger, trolig kom alle tre ungene på vingene i alle fall ble 2 voksne og 2 1k-fugler sett 25/8 og 2 1k-fugler 2/9. Utenom hekkeparet og ungene ble det gjort følgende registreringer som viser at det var flere fugler tilstede i området dette året: 1 2k-fugl 18/4, 3 hunnfargede fugler 9/5 og 4 ind. 15/5.

1991: 3 fugler ble sett så tidlig som 7/4 og arten var tilstede til 12/9 da 1 ind. ble observert. Intet reir ble funnet dette året, men det er flere ting som peker på at arten hekket: 4/5 ble reirbygging registrert, 22/7 blir en ungfugl sett øvelsesfly over den antatte reirplassen, 30/7 blir en voksen hunn sett sammen med 3 1k-fugler og 7/8 overleverte den voksne hunnen et bytte til en 1k-fugl i lufta. Det foreligger også observasjoner som viser at også andre sivhauker var innom Øra dette året: 1 voksen hunn og en ikke voksen fugl (imm) 7/5 og 2 voksne hunner 22/8.

1992: 1 hann og 1 hunn ble sett 19/4 som årets første. Arten var tilstede til 28/9 da en 1k-fugl ble sett. Et par gikk til hekking og la 5 egg. Dette reiret ble senere røvet. 9/8 ble en ungfugl sett sammen med den voksne hannen og senere ble 1k-fugler registrert 22/8, 1/9, 11/9, 12/9 og 28/9. Det er umulig å si om det har foregått omlegging og at paret allikevel fikk fram unger. Ingen observasjoner som med sikkerhet kan sies å ha vært andre fugler enn hekkeparet utenom 1k-fuglene på høsten.

Opp gjennom årene har sivhauk blitt observert regelmessig og fra 1985 steg antallet observerte hvert år fram mot 1989. I den samme perioden steg også antallet observerte hanner, tidligere var det registreringer av hunner som dominerte. Hekkingen i 1990 var den første i Østfold og det 4. i Norge. Arten har tidligere hekket på Lista i vest-Agder i 1975, 1976 og 1978. Øra-området bør være en ypperlig hekkelokalitet for arten og forhåpentligvis kan en føye denne arten til lista over hekkende arter for godt.

MYRHAUK *Circus cyaneus*

1989: 1 ind. 17/5, 1 ind. 3/9 og 2 hunner 11/10.

1990: 1 hunnfarget 16/4, 1 ind. 18/6, 1 1k-fugl 3/9, 1 voksen fugl 6/11 og 1 hann 25/11.

1991: 1 hunn 20/4, 1 ind. 16/6, 1 hunn trakk over Fyllinga 22/6 og 1 hann Storenga 10/9.

1992: 1 hunn Storenga 9/5.

Kun 3 observasjoner ble gjort i perioden 1965 - 1976, men etter dette har arten vært årlig. November og juniobservasjoner er ikke vanlig i Østfold.

UBESTEMT KJERRHAUK *Circus sp.*

1989: 1 ind. 20/4.

1990: 1 ind. 27/4.

Disse fuglene er trolig enten sivhauk eller myrhauk.

HØNSEHAUK *Accipiter gentilis*

1989: 1 ind. 23/3, 1 ind. 21/10, 1 ind. 31/10 og 1 ind. 15/11.

1990: 1 ind. 25/1, 1 ind. 11/11 og 1 ind. 13/12.

1991: 1 ind. 3/1, 1 ind. 6/1, 1 ind. 13/1, 1 ind. 26/1, 1 ind. 3/2, 1 voksen hunn på Fyllinga 8/2, 1 2k-fugl 9/2, 1 ind. 17/2, 1 ind. 3/3, 1 2k hann 18/3, 1 2k-fugl ved Kanalen 22/3, 1 hunn 18/4, 1 2k hunn 15/5, 1 voksen hann 28/10, 1 ind. i Gansrødbukta 21/11, 1 1k hann 23. og 24/12.

1992: 1 hann 23/3, 1 ind. Storenga 10/9, 1 hann 12/10 og 1 voksen hann ved Pernes 30/10.

I 4-årsperioden peker 1991 seg ut med mange observasjoner. Det er allikevel ikke godt å si hvor mange individer registreringene dreier seg om.

SPURVEHAUK *Accipiter nisus*

1989: Enkeltindivider ble observert i perioden 14/4 - 19/10.

1990: Enkeltindivider ble sett i perioden 10/1 - 24/12. 2 ind. ble sett 26/3 og 25/10.

1991: Enkeltindivider registrert i perioden 13/1 - 22/12. 2 ind ble loggført 9/5 og dette var en hunn og en hann.

1992: Enkeltindivider ble sett i perioden 10/1 - 29/11. 2 ind. ble sett 31/8 og ved Storenga 10/9.

Det har faktisk aldri blitt sett mer enn 2 spurvehauker på en dag i området. Arten hekker antagelig i skogområdene rundt området og er vanligvis tilstede hele året.

MUSVÅK *Buteo buteo*

1989: 2 ind. 4/3 og 1 ind. 26/3.

1990: 1 ind. 31/3 og 2 ind. 11/4.

1991: 1 ind. 21/3, 1 ind. Storenga 8/4, 1 ind. 9/4, 1 ind. 11/4, 1 ind. 22/4 og 1 ind. 18/5.

1992: 1 ind. Nesparken 20/6 og 1 ind. 11/8.

Øra-området har hittil ikke vist seg å være noen stor lokalitet for trekkende rovfugl, musvåktrekket går trolig på bred front over Østfold slik at det som oftest er enkeltindivider som registreres. Sommerobservasjoner er ikke vanlig og fuglen fra Nesparken kan være en fugl som hekker i utkanten av området.

FJELLVÅK *Buteo lagopus*

1989: 1 ind. 3/9.

1990: 1 ind. 22/4 og 1 ind. 24/4.

1991: 1 ind. 13/4 og 1 ind. 26/10.

1992: 1 ind. 7/4, 1 ind. 10/4, 1 ind 17/4 og 1 ind. 20/9.

Liksom musvåk blir heller ikke fjellvåk observert ofte i området.

MUSVÅK/FJELLVÅK *Buteo sp.*

1992: 2 ind. 9/5

Store avstander kan gjøre identifikasjon problematisk i noen tilfeller.

FISKEØRN *Pandion haliaetus*

1989: Loggført i perioden 29/4 - 30/7 og høyeste dagstall var 4 ind. 26/5.

1990: Arten ble loggført i perioden 31/3 - 9/9. Høyeste dagstall: 3 ind. 20/5 og 5 ind. 20/7.

1991: Tilstede i perioden 7/4 - 4/9. Høyeste dagstall var 3 ind. 14/6, 16/7, 30/7, 6/8 og 13/8.

1992: Tilstede i perioden 6/4 - 11/9. Høyeste dagstall var 3 ind. 19/5, 5 ind. 27/6 og 4 ind. 12/7.

Inntil 5 ind. ble sett fiskende samtidig i denne perioden, det er omtrent som tidligere og fremdeles maximumstall for lokaliteten. En kan bare spekulere i hvor mange par som bruker Øra som fiskeplass. Etter å ha fått fast fisk forsvinner fuglene i høyst forskjellige retninger. Fuglen som ble sett 31/3 1990 er den tidligste som noen gang er registrert her.

TÅRNFALK *Falco tinnunculus*

1989: 1 ind. 19/4, 1 hann 4/5, 1 hann 21/5, 1 ind. 3/7 og 2 ind. 29/8. Arten hekket og et reir med 6 pull. ble funnet.

1990: 1 ind. 28/3, 1 hann på Fyllinga 16/4, 1 ind. 19/4, 1 par 22/4, 1 hann 23/4, 1 ind. 7/5, 1 hunn og 1 hann 16/5, 1 ind. 20/7 og 1 juv 9/8. Tårnfalken hekket i området dette året.

1991: enkeltindivider ble registrert på følgende dager: 2/2, 18/4, 5/5, 12/7, 15/7, 17/7, 4/9 og 21/9.

1992: 1 ind. 3/5, 1 hann jaktet på Fyllinga 3/6, 1 hann 27/6 og 1 ind. jaktet på Fyllinga 5/8.

Arten ble første gang funnet hekkende i området i 1988, også i 1989 og 1990 hekket tårnfalken her. Tårnfalk er ikke en vanlig hekkefugl i Østfold, og det er ikke uvanlig at den hekker på en lokalitet gjennom noen år for senere å forsvinne.

DVERGFALK *Falco columbarius*

1990: To observasjoner foreligger: 1 ind. 19/4 og en hunn 6/5.

1992: En observasjon ble gjort: 1 hunn 20/9.

Arten må regnes som sjelden i området da den bare er registrert ved 32 anledninger siden 1965. Den blir heller ikke registrert årlig. Periodens funn faller sammen med artens hovedtrekk i april/mai og september/oktober.

UBESTEMT SMÅFALK *Falco tinnunculus/columbarius*

1989: 1 ind. 15/11.

Siden observasjonen ble gjort medio november bør den dreie seg om enten tårnfalk eller dvergfalk. De andre småfalkene opptre vanligvis ikke i Østfold på denne tiden av året.

VANDREFALK *Falco peregrinus*

1992: 1 1k hann utenfor Kanalen 12/9 og en 1k hunn 15/11.

7. og 8. observasjon av arten i området. Funnet fra november er det hittil seneste. Arten er på framgang i Oslofjord-området og sees stadig oftere på kysten. Dette ser ikke ut til å være tilfelle på Øra selv om dette området skulle kunne by på mange byttedyr både ute i våtmarksområdet og også inne på søppelfyllinga.

STORFUGL *Tetrao urogallus*

1989: 1 røy ble sett ved Pernes 18/10.

Dette er første funn av arten i Øra-området.

RAPPHØNE *Perdix perdix*

1990: 9 ind. ved Storenga/Marikova 1/11.

1992: 1 voksen fugl 22/9.

Den ville rapphønebestanden i Øra-området forsvant for mange år siden. Etter dette har arten blitt observert sporadisk i områdene mellom Småtangen og Marikova. Dette dreier seg om fugler som er satt ut for trening av fuglehunder. Observasjonene i denne perioden dreier seg ganske sikker også om slike fugler selvom rapphøne de senere årene igjen er funnet hekkende i vill tilstand i Østfold.

FASAN *Phasianus colchicus*

1989: Tilstede hele året, høyeste antall: 9 ind. 26/3 og 3 hanner og 2 hunner 14/5.

1990: Tilstede hele året, høyeste antall: 2 hanner og 1 hunn på Fyllinga 7/1. 1 hann ble hørt på Hestholmen ved flere anledninger.

1991: Tilstede hele året, høyeste antall: 1 hann og 5 hunner 15/1.

1992: Tilstede hele året og arten hekket trolig på Fyllinga.

Det er ikke klarlagt om fasanene i Øra-området klarer seg på egen hånd eller om det stadig suppleres med utsetninger i områdene utenfor reservatet. Arten observeres oftest på landsiden, men den opptrer nok også på øyene slik registreringen fra 1990 viser.

VANNRIKSE *Rallus aquaticus*

1989: 1 ind. ble hørt ved flere anledninger i perioden 16. - 27/5.

1990: 1 ind. 13-25/4, 1 ind. 2/5, 1 ind. 12/6 og 1 ind. 18/11.

1991: 1 ind. i Dammene 26/3 - 4/4.

Arten har aldri blitt registrert rugende i området, men dette forekommer sikkert selv om observasjonene er få. Bl.a. blir fugler hørt langt ute i området noen år og disse er ikke lette å følge opp. Novemberfunn av arten har ikke blitt publisert før, derimot funn fra 6/2 1971. Det er mulig at arten overvintrer eller forsøker å overvintre i området.

SIVHØNE *Gallinula chloropus*

1989: Arten hekket og ble registrert i perioden 1/5 - 24/9. Høyeste dagstall: 4 ind. 1/5 og 15/6.

1990: Arten var tilstede i perioden 30/3 - 16/9, høyeste dagstall var 4 ind. 31/5. 2 par hekket på Fyllinga og fikk til sammen fram 4 unger.

1991: Notert i perioden 26/3 - 25/8. Hekket i dammene på Fyllinga. Høyeste dagstall: 5 ind. 6/5.

1992: Registrert i perioden 21/4 - 14/11. Høyeste dagstall: 8 ind. 6/9, 12/10 og 14/10. Hele 11 ind. ble sett 14/10. 2 - 3 par hekket i dammene på Fyllinga.

Denne arten har etterhvert blitt en sjeldenhet som hekkefugl i Østfold. Det er derfor gledelig å se at så mange som 2 par hekket i 1990 og 2-3 par hekket i 1992. Disse hekkingene fant sted i de små dammene på Fyllinga, disse dammene er trolig temporære da det planlegges å fylle igjen alle sammen. Fyllinga ligger utenfor selve reservatet. Det er ikke publisert marsfunn av arten tidligere.

SOTHØNE *Fulica atra*

1989: Arten ble notert i perioden 26/3 - 30/7. Største antall: 3+ ind. 4/5 og 3 ind. 14/5. Arten hekket.

1990: Arten ble loggført i perioden 28/3 - 15/6 og største antall var 3 - 4 par 7/5 og 8 ind. 31/5. Arten hekket med minimum 4 par på Fyllinga og 2 par ved Hestholmen.

1991: Arten ble notert i perioden 20/2 - 5/6. Høyeste antall: 6 ind. 18/4 og 8 ind. 25/4. 2 - 3 par hekket.

1992: Arten registrert i perioden 6/4 - 13/10. Høyeste antall: 6 ind. 23/4 og 17/5. Arten hekket.

Arten hekket tidligere i takrørområder ved fastlandet og de større øyene. De fleste årene i perioden har arten derimot bare blitt registrert hekkende i dammene på Fyllinga. Det er mulig at arten hekker ute i området enda slik som i 1990, men dette er dårlig undersøkt. Det er imidlertid ingen tvil om at arten har blitt mindre tallrik i området. Periodens tall kan sammenliknes med 70 ind. 26/8 1976, 54 ind. 1/12 1982, 38 ind. 30/11 1982 og 30 ind. 29/10 1986. Utfra periodens observasjoner ser det heller ikke ut til at arten overvintrer i Øra-området lenger.

TRANE *Grus grus*

1991: 1 ind. trakk over området 13/4.

Utfra tidligere publikasjoner ser det ut til at arten var hyppigere forekommende på slutten av 60-tallet og begynnelsen av 70-tallet da den ikke var uvanlig under vårtrekket i april.

TJELD *Haematopus ostralegus*

1989: Notert i perioden 17/3 - 27/5. Høyeste antall: 20 ind. 25/3 og 1/4. 25 ind. ultimo april, 15 ind. 14/5 og 57 ind. 24/5. Arten hekket i alle fall på store og lille Møkkalassa med hhv. 2 og 1 par.

1990: Tilstede i perioden 14/3 - 29/7. Høyeste antall: 20 ind. 26/3, 25 ind. 31/3, 15 ind. 24/4 og 50 ind. 30/4 og 20/5. Arten hekket.

1991: Arten tilstede i perioden 11/3 - 12/8. Høyeste antall: 25 ind. 29/4, 30 ind. 9/5 og 38 ind. 13/5. Arten hekket i alle fall på Hasle, lille og store Møkkalassa.

1992: Arten notert i perioden 23/3 - 10/9. Høyeste antall: 19 ind. 5/4 og 40 ind. 4/5. 10 - 14 par hekket i området dette året bl.a. på Hasle, lille og store Møkkalassa.

I perioden 1974 - 1983 var bestanden stabil og på ca. 5 par. tallene fra 1992 tyder på en sterk økning i denne bestanden. Er ved siden av ærfugl den arten som har gått mest fram i denne perioden. Artens opptreden er omtrent som før og heller ikke i denne perioden er arten registrert i særlig omfang på høsten. Fremdeles er det de ytterste øyene som er artens kjerneområde.

AVOSETT *Recurvirostra avosetta*

1990: 7 ind. ankom området 3/5, overnattet og ble sist sett 4/5.

Fra tidligere foreligger det 4 funn av arten fra området. Alle observasjonene er gjort i forbindelse med vårtrekk i perioden 30/4 - 18/5. Tidligere høyeste antall var 3 ind.

DVERGLO *Charadrius dubius*

1989: Arten ble registrert i perioden 19/4 - 14/6 med høyeste antall 4 ind. 16/5. 1 par er rapportert hekkende.

1990: Arten ble loggført i perioden 25/4 - 14/8. Høyeste antall. 4 ind. 2. og 6/5 og 5 ind. 13/5. 2 par ble rapportert hekkende, 1 ved dammene og 1 helt nord på Fyllinga.

1991: Arten notert i perioden 18/4 - 22/7 og høyeste antall var 4 ind. ved flere anledninger. 1 par ble rapportert hekkende.

1992: Arten ble registrert i perioden 25/4 - 19/7. Høyeste antall: 5 ind. 24/5, 6 ind. 4/6 og 12/7, 7 ind. 19/7. Arten hekket med minst 1 par.

Arten ble registrert hekkende alle årene i perioden, men kun med sikkerhet bare ett par hvert år bortsett fra 1990 hvor antallet var 2. Tallene tilsier imidlertid at minst to par bør ha hekket i 1989, 1990 og 1991. I 1992 er det mulig at det hekket 3 par. På 1980-tallet lå antall par som gikk til hekking på jevnt 3 par, i 1985 hekket endog 5 par. det ser ut til at trenden for arten er negativ, men tallene er noe usikre. Utenom hekketiden observeres det ikke mange fugler, spesielt ikke på høsten.

SANDLO *Charadrius hiaticula*

1989: Kun to observasjoner er notert: 1 ind. 19/5 og 6 ind. 14/6.

1990: På våren registrert i perioden 22/4 - 23/5 i lite antall, høyeste var 15 ind. 23/5. På høsten bare loggført ved to anledninger: 2 ind. 1/8 og 1 ind. 7/8.

1991: Kun 3 observasjoner fra våren: 6 ind. Storenga 8/4, 1 ind. 25/5 og 7 ind. 4/6. På høsten 6 observasjoner i perioden 22/7 - 7/9. Alle av enkeltindivider.

1992: 6 observasjoner i perioden 17/3 - 4/6. Høyeste antall. 30 ind. 22/5. På høsten 3 observasjoner i perioden 19/8 - 10/9. Høyeste antall 5 ind. 4/9.

Arten hekket tidligere, sist i 1985 og 1986, i området. Og arten var en vanlig trekkfugl vår og høst. Tildels store antall kunne registreres på sand og mudderbanker inntil midten av 1980-tallet. I perioden 1985 - 88 ble den registrert i små antall og dette er jo også tilfelle for denne 4-årsperioden. En kan ikke med sikkerhet si hva som er årsaken til denne sterke tilbakegangen, men forekomsten av sandbanker er nå svært liten, flere har rett og slett forsvunnet og andre har fått en annen beskaffenhet med mye elveslam.

HEILO *Pluvialis apricaria*

1989: Eneste noterte observasjoner var 4 ind. 29/4 og 3 ind. 27/8.

1990: 3 observasjoner på våren: 1 ind. 22/4, 1 ind. 3/5 og 3 ind. 7/5. På høsten registrert 4 ganger: 1 ind. 20/7, 1 ind. 31/7, 5 ind. 6/8 og 33 ind. 12/8.

1991: Notert 4 ganger på våren: 2 ind. 29/4, 16 ind 7/5 og 18/5, 6 ind. 4/6. Fra Juli foreligger en registrering av en fugl 15/7. 4 observasjoner ble gjort på høsten: 3 ind. 7/8, 1 voksen fugl 19/8, 1 ind. 28/8 og 3 1k-fugler 12/9.

1992: 3 registreringer på våren: Enkeltindivider 11/5, 23/5 og 11/6. Kun en observasjon på høsten: 1 ind. 20/9.

Arten har aldri vært særlig tallrik på lokaliteten, men enkeltindivider og småflokker sees årlig i april-mai og august-september.

TUNDRALO *Pluvialis squatarola*

1991: 2 ind. 27/5, 1 2k-fugl 4/6, 1 ind. 7/6, 1 ind. 27/8, 1 ind. 12/9 og 2 ind. 26/9.

1992: 1 ind. 23/5 var eneste vårfunn. På høsten enkeltindivider 9/8, 17/8, 19/8 (voksen fugl), 6/9 og 10/9 (ved Storenga).

Arten ble oppgitt å bli sett jevnlig om høsten i perioden 1965-1976, men etter dette oppgis den å være fåtallig på høsttrekk og aldri i stort antall. Ingen observasjoner ble gjort i 1989 og 1990, heller ikke i 1987 og 1988 ble arten registrert i området. Tundralo er en uvanlig fugl på vårtrekk i Østfold selv om den sees årlig. På Øra er det før gjort 5 vårfunn, med denne periodens 4 funn er totalen nå oppe i 9. Det er mulig at observasjonene fra mai-juni 1991 dreier seg om de samme fuglene.

VIPE *Vanellus vanellus*

1989: Arten var tilstede fra 3/3 da 1 ind. ble sett til 15/10 da 30 ind. ble registrert. Høyeste vårtall: 100 ind. 23/3, 50 ind. 25/3, 70 ind. 11/4 og 40+ ind. 13. og 14/5. En juliobservasjon bør nevnes: 60 ind. 2/7. Høyeste høsttall ble 30 ind. 30/7 og 15/10. Arten hekket, bl.a. på Hestholmen.

1990: Første observasjon ble gjort 23/2 og arten var tilstede til 21/10 da 6 ind. ble loggført. Høye tall på våren: 100 ind. 13/3, 85 ind. 28/3, 30 ind. 31/3 og 25 ind. 22/4. På høsten: 35 ind. 31/7, 70 ind. 1/8, 100+ ind. 6/8, 60 ind. 9/8 og 32 ind. 12/8. 8 - 10 par hekket dette året.

1991: Arten var tilstede fra 26/2 da 2 ind. ble sett til 20/10 da 1 ind. ble sett. I tillegg foreligger det en vinterobservasjon av en enslig fugl 22/12 i Gansrødbukta. Høyeste vårtall: 44 ind. 11/3, 37 ind. 18/3, 33 ind. 31/3 og 40 ind. 18/4. Høyeste høsttall: 70 ind. 19. og 23/8, 90 ind. 25/8 og 100 ind. 26/8. 6 - 8 par hekket på Hestholmen.

1992: Første registrering 4/3 da 2 ind. ble sett og siste registrering 12/10 av 3 ind. Høyeste tall på våren: 62 ind. 23/3, 50+ ind. nord på Hestholmen 30/3, 100+ ind. 2/4 og 50+ ind. 6/4. Høyeste høsttall: 85 ind. 22/8 og 74 ind. 17/9. 3 - 5 par hekket på Hestholmen.

Vipa beholder sin posisjon som hekkefugl på Hestholmen selv om antall hekkende par fluktuerer fra år til år. Ørasletta og andre områder har ikke blitt talt skikkelig opp siden 1986 da minst 25 par hekket. Fuglen som ble sett 22/12 1991 er den eneste desemberobservasjonen noensinne.

POLARSNIFE *Calidris canutus*

1989: 2 ind. 14/5.

1990: 13 ind. 23/5.

1991: 3 ind. 2/9 og enkeltindivider 6/9 og 12/9.

1992: 2 ind. 24/7 og 1 1k-fugl 10-11/9.

Polarsnipe har neppe vært særlig vanlig på høsttrekket i området, men tidligere rapporter vitner om at den i allefall var årviss i mindre antall. I den behandlede perioden ble det kun observert 8 individer og høstene 1989 og 1990 ble ikke arten registrert i det hele tatt. Tidligere er det publisert kun 3 vårobservasjoner av arten fra Øra. Polarsnipe opptrer ikke vanlig på vårtrekk i Østfold.

DVERGSNIPE *Calidris minuta*

1989: 3 ind. 17/5 og 1 ind. 19/5.

1990: 1 1k-fugl 9/8, 1 ind. 4/9, 2 ind. 16/9, 3 ind. 18/9 og 1 ind. 19/9.

1991: 1 ind. 15/8, 1 1k-fugl 16/8, 1 ind. 17/8 og 1 ind. 8/9.

1992: 3 ind. 8/6, 2 ind. 9/6 og 1 voksen fugl 4/9.

Arten var vanlig på høsttrekk i perioden 1965 - 1984, i perioden 1985 - 1988 ble den registrert årlig i mindre antall. Denne siste 4-års perioden kunne ikke by på mange dvergsnipeobservasjoner. I 1989 ble den ikke registrert på høsten og fra 1992 foreligger kun ett høstfunn. Dvergsnipa er ikke vanlig på vårtrekk i Østfold, men allikevel sees noen hvert år deriblant de foreliggende fra Øra i 1989 og 1992.

TEMMINCKSNIPE *Calidris temminckii*

1989: Tilstede i lite antall i perioden 13. - 30/5. Største antall 18 ind. 16/5.

1990: Tilstede i lite antall under vårtrekket i perioden 9. - 28/5. Høyeste antall: 7 ind. 9/5. 3 høstfunn ble gjort: 3 ind. 29/7, 2 ind. 31/7 og 1 ind. 7/8.

1991: Tilstede i lite antall under vårtrekk i perioden 12/5 - 5/6. Høyeste antall var 8 ind. 23/5. To høstobservasjoner ble gjort: 2 ind. 19/7 og 1 ind. 28/7.

1992: Tilstede i lite antall i perioden 17/5 - 4/6. Høyeste antall: 4 ind. 17/5. 3 høstfunn: Enkeltindivider 12. og 17/7, 2 ind. 24/7.

Arten passerer tradisjonelt Øra omkring medio mai og medio-ultimo august. Denne periodens tall på vårtrekket er betydelig mindre enn tidligere, det eneste tallet som når opp mot tidligere år er 18 ind. 16/5 1989.

TUNDRASNIPE *Calidris ferruginea*

1990: 2 ind. 29/7, 1 ind. 12/8 og 3 ind. 9/9.

1991: 1 voksen og 1 1k-fugl 16/8, 2 ind. 17/8 og 2 ind. 18/8.

Tundrasnipa har aldri vært noen tallrik art på høsttrekk i Øraområdet, men den har i allefall vært årlig. Denne perioden kunne ikke framvise tundrasniper hverken i 1989 eller 1992. 3 funn i 1990 er lite og når en ser på antall og datoer for 1991 ser det ut til at området ble besøkt av 2 fugler i tre dager.

MYRSNIPE *Calidris alpina*

1989: Arten er ikke rapportert fra høsten og fra våren foreligger kun 4 registreringer!!: 6 ind. 13/5, 2 ind. 14/5, 5 ind. 16/5 og 1 ind. 19/5.

1990: Kun tre observasjoner er rapportert fra våren: 1+ ind. 3/5, 2 ind. 6/5 og 10 ind. 17/5. På høsten ble arten registrert på 9 dager i perioden 7/8 - 21/10. Høyeste antall var 40 ind. 4/9 og 100+ ind. 18/9.

1991: Under vårtrekket ble arten loggført fra 19/4 til 11/6 med høyeste antall: 8 ind. 12/5 og 9 ind. 29/5. Under høsttrekket ble arten registrert i perioden 17/7 - 19/10. Høyeste antall var 25 ind. 11/9, 16 ind. 12/9 og 23 ind. 14/9.

1992: På våren registrert på 7 dager i perioden 23/4 - 8/6. Høyeste tall: 15 ind. 3/6. På høsten var arten tilstede på 9 dager i perioden 10/8 - 4/10 med høyeste antall 15 ind. 28/9.

Artens opptreden i trekketidene gikk merkbart ned fra 1985 og den negative trenden fortsetter. I 1989 ble ikke myrsnipe registrert på høsten overhodet. Det finnes antagelig flere observasjoner fra våren 1990 da det opplyses at arten ble sett i små antall i hele området under vårtrekket. Tallet på 100+ ind. fra 18/9 1990 er imidlertid det høyeste for området på mange år, antagelig er ikke så mange fugler sett på en dag siden begynnelsen av 1970-tallet.

Myrsnipa hekket tidligere i området. Dette dreiet seg om den sørlige underarten *schinzii*, i denne perioden er ikke hekkefunn av arten rapportert.

UBESTEMT SMÅVADER *Calidris sp.*

1989: 30 ind. 15/10.

1991: 40 ind. 13/10.

Trolig dreier dette seg om myrsnipen, i så fall er observasjonen fra 1989 den eneste myrsnipeobservasjonen på høsten dette året.

FJELLMYRLØPER *Limicola falcinellus*

1989: 1 ind. 23/5 og nok 1 ind. 12/6.

Fra tidligere foreligger 14 observasjoner av arten fra området, men bare 2 av disse er gjort i forbindelse med vårtrekk, med periodens 2 funn er dette tallet nå doblet. Fjellmyrløperen er sjelden i Norge på vårtrekk da dette antagelig går rett til hekkeplassen.

BRUSHANE *Philomachus pugnax*

1989: Fåttallig på vårtrekket fra 12. til 30/5. Høyeste antall: 12 ind. 12/5 og 17 ind. 14/5. Fra høsten foreligger bare en registrering: 7 ind. 30/7. Det foreligger 2 observasjoner fra juni: 1 hunn spilte skadet på gammel hekkeplass 9/6 og 15/6 ble 4 ind. sett.

1990: Registrert under vårtrekket i perioden 4. - 15/6 med høyeste antall 8 hanner og 8 hunner 4/5, 18 ind. 13/5 og 13 ind. 15/5. Under høsttrekket registrert i perioden 20/7 - 12/9 med høyeste antall: 50 ind. 31/7, 40 ind. 4/8, 100+ ind 30/8 og 25 ind. 12/9. Fra juni og juli foreligger følgende observasjoner: 9 ind. 17/6 og 44 ind. 3/7.

1991: Tilstede i periodene 13/5 - 5/6 og 17/7 - 12/9. Høyeste antall på våren: 4 hunner 30/5. Fra høsten: 1 voksen og 9 1k-fugler 7/8 og 9 ind. 12/9. Fra sommeren foreligger det en observasjon av 2 ind. 23/6.

1992: Tilstede i periodene 22/5 - 8/6 og 7/8 - 11/9. Høyeste antall vår: 9 ind. 26/5 og hele 131 ind. ved Storenga 3/6. På høsten: 25 ind. 1/9, 80 ind. 4/9 og 55 ind. 7/9. Fra sommeren foreligger følgende observasjoner: 11 ind. 16/6, 14 ind. 19/6, 3 hunner 25/6, 23 ind. 2/7, 6 ind. 12/7 og 18 ind. 14/7.

Vårobservasjonen av 131 ind. i 1992 er tidenes høyeste tall fra vårtrekket i området. Over 100 ind. i august 1990 lar seg også høre. Ellers bør en legge merke til observasjon av en hunn som spilte skadet på en gammel hekkeplass i juni 1989. De andre tallene som er skilt ut for juni og juli bør ikke indikere hekking da arten antageligvis allerede i månedsskiftet juni/juli er i gang med høsttrekket.

KVARTBEKKASIN *Lymnocyptes minimus*

1990: 1 ind. 25.-27/4 og 1 ind. 25/10.

1991: 1 ind. 28/4.

Fra tidligere foreligger kun 14 observasjoner av arten og kun en fra våren: 1 ind. 4/5 1982. Med periodens 3 observasjoner har totalen kommet opp i 17 og det er nå gjort 3 vårfunn. Arten er antagelig vanligere i alle fall på høsttrekk, men trykker svært hardt og blir derved sjelden observert.

ENKELTBEEKKASIN *Gallinago gallinago*

1989: Tilstede i perioden 17/3 - 28/10. Høyeste antall på våren: 20 ind. 14. og 29/4. På høsten: 10+ ind. 28/10.

1990: Loggført i perioden 14/3 - 1/11. Høyeste antall på våren: 40 ind. 20/4 og 30 ind. 28/4. På høsten ble høyeste notering 15 ind. 31/7. Minimum 2 par hekket på Hestholmen.

1991: Tilstede i perioden 9/4 - 10/11. Høyeste tall på våren: 10 ind. 14/4. På høsten: 20 ind. 1. og 7/8. En vinterobservasjon ble gjort av 1 ind. i Gansrødbukta 29/1. I tillegg til øyene ble spillende enkeltbekkasin hørt på Ørasletta.

1992: Registrert i perioden 30/3 - 14/10. Høyeste tall på våren: 8 ind. 10/4. På høsten: 10+ ind. ved Storenga 10/9 og 50+ ind. 6/9. 2 fugler spillte på Hestholmen.

Observasjonene i perioden føyer seg pent inn i tidligere mønster. En må regne med at flere par fremdeles hekker flere steder i området. Fra tidligere foreligger det observasjon av arten fra desembermåned, men ikke fra januar slik som 1991.

DOBBELTBEEKKASIN *Gallinago media*

1989: 1 ind. 11/10.

Dette er eneste observasjon fra perioden, fra tidligere foreligger det kun 2 observasjoner: 1 ind. 4/10 1975 og 1 ind. 19/5 1980. Arten observeres ikke årlig i Østfold.

RUGDE *Scolopax rusticola*

1989: 4 loggførte observasjoner, alle av enkeltindivider: 7/5, 27/5, 11/6 og 7/12.

1990: Kun en registrering: 1 død fugl på Løvøya 22/4.

1991: Enkeltindivider registrert 16/3, 9/5, 17/5 og 26/5.

1992: 1 ind. ved Nesparken 7/2 og 1 ind. 6/4.

Hekker på strekningen Pernes - Nes Ramsø. Observasjonen av fugl på Løvøya i april indikerer at arten muligens også hekker på øyene. Det er tidligere ikke gjort desemberfunn av arten i området.

SVARTHLESPOVE *Limosa limosa*

1989: 1 ind. 25-26/6.

1990: 1 ind. 22/4, 1 ind. 25/4, 1 ind. 1/5, 2 ind. 6/5, 2 ind. 10/5, 3 ind. 16/5, og 1 ind. 19/5. 1 hann 5.-9/8 og 12/8.

1991: 2 ind. 20/4, 1 hann 6. - 15/5, 1 ind. 18/5, 1 hunn 24/5, 1 ind. 26/5, 1 ind. Hestholmen 31/5, 1 hunn 5.-6/6 og 1 ind. 11/6.

1992: 1 ind. 23/5 og 3 ind. Storenga 3/6.

Det ble tidligere spekulert i om arten hekket på en av øyene i området da spillende fugler ble observert. Observasjoner gjort i 1990 og 1991 kan igjen tyde på at dette kan ha skjedd, men ennå foreligger intet konkret hekkefunn fra området. det er vanskelig å anslå hvor mange forskjellige fugler som ble sett i 1990 og 1991, muligens dreier det seg bare om 2 fugler hvert av årene og da var det i alle fall et par tilstede i samme tidsrom i 1991.

LAPPSPOVE *Limosa lapponica*

1989: Bare 5 observasjoner er rapportert og fire av disse er fra våren: 1 ind. 18/4, 23 ind. 19/4, 1 ind. 29/4, 7 ind. 14/5 og 10+ ind. 28/7.

1990: Kun observert i en kort periode på våren: 20/4 - 7/5 og høyeste tall var 16 ind. 7/5.

1991: Observert på våren i perioden 14/4 - 20/5. Høyeste antall var 16 ind. 1/5. Fra høsten foreligger det bare en observasjon: 1 ind. 8/9.

1992: Kun 4 registreringer er rapportert: 2 ind. 6/4, 3 ind. 26/5, 23 ind. ved Storenga 3/6 og 4 ind. 24/7.

Arten har aldri vært vanlig i området hverken på vår- eller høsttrekk. Fra noen år foreligger det ikke observasjoner. 23 ind. 19/4 1989 og 3/6 1992 er faktisk det nest høyeste tallet som er notert for området. En må helt tilbake til 29/9 1968 for å finne det høyeste som var 30+ ind.

SMÅSPOVE *Numenius phaeopus*

1989: Observert 4 dager under en kort periode på vårtrekket fra 11. til 19/5. Høyeste antall 30 ind. 14/5.

1990: Loggført 5 dager i perioden 16/4 - 24/5. Høyeste antall 20 ind. 25/4.

1991: Notert på seks dager i perioden 22/4 - 14/5 med høyeste antall 6 ind. 9/5. I tillegg ble det gjort en observasjon av 1 ind. 25/6.

1992: Registrert på 6 dager i perioden 17/4 - 27/5 med høyeste antall 36+ ind. 9/5 og 18 ind. 10/5.

De 36+ individene som ble registrert i mai 1992 er faktisk det nest høyeste tallet som noen gang er publisert fra området. Maximumstallet for Øra er 50+ ind, og denne observasjonen ble gjort så langt tilbake som 12/5 1972.

STORSPOVE *Numenius arquata*

1989: Observert i perioden 1/4 - 30/7. Høyeste antall: 80 ind. 19/4 og 100 ind. 29/4. 3 par ble registrert på Hestholmen 27/5.

1990: Registrert i perioden 26/3 - 20/7. Høyeste antall var 104 ind. 19/4, 75 ind. 22/4 og 25 ind. 20/5. Minimum 3 par hekket.

1991: Tilstede i perioden 23/3 - 8/9. Høyeste noterte antall: 50 ind. 18/4, 99 ind. 22/4, 116 ind. 23/4, 70 ind. 24/4, 50 ind. 25/4 og 66 ind. 28/4. 2 - 3 par hekket på Hestholmen.

1992: Tilstede i perioden 30/3 - 11/8. Høyeste antall: 30 ind. 17/4, 32 ind. 25/4 og 30 ind. 2/7. 2 - 3 par hekket på Hestholmen.

Hekkebestanden av storspove har vært ganske stabil siden 1965, 1 - 4 par har blitt registrert årlig.

UBESTEMT SPOVE *Limosa/Numenius sp.*

1991: 75 ind. kom trekkende inn fra sør 18/4.

Denne observasjonen dreier seg ganske sikkert om storspove som i disse dagene var temmelig tallrik på Øra.

SOTSNIFE *Tringa erythropus*

1989: Kun 1 observasjon under vårtrekket: 1 ind. 19/5. Arten ble loggført på 7 dager under høsttrekket fra 15/6 til 30/9 i små antall. Høyeste tall var 6 ind. 28/7.

1990: Igjen kun 1 observasjon fra vårtrekket: 1 ind. 9/5. På høsttrekk ble arten sett på 14 dager i perioden 15/6 - 19/9 med høyeste antall 4 ind. 7. og 8/8.

1991: Kun 1 vårtrekkobservasjon: 1 ind. 27/4. På høsttrekk registrert på 8 dager i perioden 11/6 - 23/8. Høyeste antall: 2 ind. 14., 15. og 25/6.

1992: 4 observasjoner på vårtrekk: 1 ind. 18/5, 12 ind. 3/6, 1 ind. 4/6 og 2 ind. 8/6. På høsttrekk registrert på 9 dager i perioden 16/6 - 6/9. Høyeste tall 2 ind. 24/7 og 9/8.

Sotsnipetrekket på våren er svært konsentrert og hovedmengden av fugl kan lett ikke bli registrert om det ikke er observatører til stede i løpet av de få dagene når trekket kulminerer. På Øra dreier dette seg ofte om en enkelt dag og oftest i perioden 11 - 13/5. De 5 individene som ble sett 30/9 1989 representerer det hittil seneste funnet fra området.

RØDSTILK *Tringa totanus*

1989: Registrert i perioden 14/4 - 24/9 med høyeste antall 15+ ind. 4/5 og 20 ind. 25/6.

1990: Loggført i perioden 14/3 - 2/9 med høyeste antall 25 ind. 4/5 og 20/5. 3 - 5 par hekket.

1991: Tilstede i perioden 11/4 - 14/9 og høyeste antall var 41 ind. 18/5 og 66 ind. 25/5. 4 - 6 par hekket.

1992: Registrert i perioden 10/4 - 19/8 med høyeste antall 20 ind. 22. og 23/5 samt 4/6. 1 - 2 par hekket på Hestholmen.

Hekkebestanden er vanskelig å anslå for hele området da alle potensielle hekkeområder sjelden er taksert samme år. Men ser en på resultatene fra Hestholmen så ser det ut til at bestanden fluktuierer betraktelig. Det er imidlertid ikke tvil om at bestanden har gått ned siden begynnelsen av 1970-tallet. Bare ved 2 tidligere anledninger er det registrert mer enn 66 fugler på en dag slik som i 1991 nemlig 100+ ind. 10/5 1980 og 80 ind. 9/5 1987. 14/3 1990 er hittil tidligste registrering for området.

GLUTTSNIPE *Tringa nebularia*

1989: Kun to observasjoner fra vårtrekket: 5 ind. 13/5 og 1 ind. 14/5. Også kun 2 observasjoner rapportert fra høsttrekket: 2 ind. 28/7 og 6 ind. 30/7.

1990: 5 observasjoner fra våren: 1 ind. 1/5, 27 ind. 3/5, 30+ ind. 4/5, 50+ ind. 6/5 og 5 ind. 8/5. På høsten rapportert fra 7 dager i en kort periode: 20/7 - 8/8. Høyeste antall var 40 ind. 31/7 og 30+ ind. 4/8.

1991: På våren registrert på 9 dager i perioden 25/4 - 7/6 og høyeste antall var 10 ind. 7/5 og 14 ind. 9/5. På høsten loggført på 17 dager i perioden 8/7 - 27/8 med høyeste antall 10 ind. 7/8.

1992: Kun en observasjon fra våren: 6 ind. 26/5. På høsten kun registrert på 5 dager i perioden 12/7 - 31/8. Høyeste antall var 5 ind. 14/7.

50+ ind. 6/5 1990 er høyeste tall noen gang registrert på våren, tallet tangerer også maximumstallet for høsten fra 3.-4/8 1968 og 19/8 1979.

SKOGSNIPE *Tringa ochropus*

1989: 2 observasjoner rapportert: 2 ind. hhv. 6/5 og 30/7.

1990: Ingen vårobservasjoner. På høsttrekk registrert på 6 dager i perioden 19/6 - 13/8 med høyeste antall 5 ind. 31/7.

1991: 1 vårobservasjon: 1 ind. 24/4. På høsttrekk registrert på 13 dager i perioden 21/7 - 22/8 med høyeste loggførte antall: 10 ind. 28/7 og 6/8.

1992: Ingen vårobservasjoner. 6 observasjoner ble loggført på høsten i perioden 14/7 - 10/8 og høyeste antall var 5 ind. 14/7.

Som før er skogsnipa fåtallig på trekk vår og høst.

GRØNNSTILK *Tringa glareola*

1989: Tilstede under vårtrekket i perioden 12. -30/5. Høyeste antall: 14 ind. 12/5. I tillegg ble 1 ind. sett 15/6. På høsten ble arten loggført 3 ganger: 5 ind. 28/7, 7 ind. 30/7 og 3 ind. 3/10.

1990: Arten ble registrert i periodene 8. - 27/5 og 16/7 - 2/9 med høyeste tall på våren: 13 ind. 20/5 og høsten: 15 ind. 29/7 og 10 ind. 31/7.

1991: Tilstede i periodene 7/5 - 23/5 og 30/6 - 25/8 med høyeste tall på våren: 7 ind. ved Gansrød 23/5 og på høsten: 10 ind. hhv. 28/7, 1/8 og 7/8.

1992: Loggført i periodene 11/5 - 2/6 og 12/7 - 12/8 med høyeste antall på våren: 2 ind. 22. og 23/5. På høsten 6 ind. 24/7.

Det kan se ut som om grønnstilken har blitt uvanligere både på vår- og høsttrekk. Både når det gjelder antall dager med registreringer og antallet som blir observert. Observasjonen 3/10 1989 er ekstremt sent for arten og selvsagt tidenes seneste på Øra.

STRANDSNIPE *Actitis hypoleucos*

1989: På våren tilstede en kort periode: 13. - 19/5, med høyeste antall 3 ind. 13/5. Kun en høstobservasjon: 3 ind. 30/7.

1990: 3 vårobservasjoner: 1+ ind. 16/4, 5 ind. 6/5 og 1 ind. 8/5. På høsten få observasjoner i perioden 29/7 - 26/8 med høyeste antall 4 ind. 8/8.

1991: Sett i periodene 6/5 - 4/6 og 17/7 - 27/8. Høyeste vårtall var 3 ind. 9/5 og 21/5. Høyeste høsttall: 6 ind. 7/8.

1992: Enkeltindivider sett på våren i perioden 9. - 24/5. På høsten registrert i perioden 12/7 - 10/9 med 5 ind. 10/8 som høyeste tall.

Arten er ikke lenger så vanlig og tallrik som før. 6 ind. som maxtall for perioden er svært lite. Fuglen som ble registrert 16/4 1990 er den tidligste for Øra noen gang.

STEINVENDER *Arenaria interpres*

1989: 1 ind. 25/5.

1990: 1 ind. 6/5 og 4 ind. 22/8.

1991: 1 ind. i Gansrødbukta 21/5.

1992: 1 ind. 10/5 og 2 ind. 23/5.

Ble i perioden 1965 - 1976 påvist som hekkefugl i området. Etter 1977 har ikke dette vært tilfelle og arten har heller ikke blitt påvist hvert år. Periodens observasjoner følger det samme mønsteret som tidligere med funn framforalt i mai.

SVØMMESNIPE *Phalaropus lobatus*

1989: 1 ind. 28/5 og 1 ind. i Dammene 11/6.

1992: 1 ind. i Dammene 3.- 4/6.

Det er tidligere gjort 17 funn av arten på Øra, totalen er derved oppe i 20.

TYVJO *Stercorarius parasiticus*

1992: 1 ind. 24/5.

Dette er 5. funn av arten i området, de tidligere er gjort 31/5 1969, 24/8 1970, 14/6 1976 og 8/5 1983. Alle av enkeltindivider.

UBESTEMT JO *Stercorarius sp.*

1990: 1 ind. 22/8.

Det er umulig å antyde hvilken art dette kan dreie seg om.

DVERGMÅKE *Larus minutus*

1989: 1 2k-fugl 10., 12. og 15/6.

1990: 1 ind. 4/5.

1991: 1 voksen fugl 14.-18/5. I tillegg en 2k+-fugl sammen med den voksne 18/5. 1 voksen fugl 6/9.

Funn nr. 6-10. av arten på Øra, fra tidligere foreligger funn fra månedene mai, juni og oktober. Periodens funn fra september er således det første fra denne måneden.

HETTEMÅKE *Larus ridibundus*

1989: Tilstede i perioden 4/3 - 28/10. Høyeste antall: 1000+ ind. 11/4 og 19/4.

1990: Kun observasjoner fra våren er loggført i perioden 28/2 - 6/5. Høyeste antall: 400 ind. 31/3 og 690 ind. ved en anledning i april.

1991: Arten registrert i perioden 25/2 - 30/10. Høyeste antall: 700 ind. 25/4.

1992: Arten til stede i perioden 8/2 - 12/10. I tillegg en vinterobservasjon av en voksen fugl 18/1. Høyeste antall notert: 400 ind. 2/4.

I 1967 og 1972 var hettemåkebestanden på topp i området, 4000 par ble registrert. Etter 1972 har arten stadig vært i tilbakegang. 235 par hekket i 1984, minst 165 par i 1985. I 1986 ble arten så ikke funnet hekkende. Fra de store koloniene tidlig på 70-tallet rundt Hestholmen innskrenket utbredelsen seg til Rognholmen og Tuppa i 1984 og bare Tuppa i 1985. I 1987 forsøkte 16 par å gjennomføre hekking på Fyllinga, men mislykkedes. Etter dette har arten ikke hekket.

FISKEMÅKE *Larus canus*

1989: Arten ble registrert i perioden 26/2 - 28/10. Et januarfunn foreligger: 10 ind. alle 2k-fugler 30/1. Minst 244 par hekket.

1990: Arten var tilstede hele året, med mange observasjoner i januar og desember. Arten hekket, men ingen telling ble foretatt. Høyeste dagstall registrert var 118 ind. 23/4.

1991: Observasjoner er bare loggført i perioden januar - mars. Høyeste registrerte antall: 60 ind. 16/3. Arten hadde overvintret fra 1990 og det ble gjort flere januarregistreringer f.eks. 20+ ind. 1/1. 182 par ble funnet hekkende.

1992: Arten ble registrert fra 10/1 - 11/12 i relativt små antall. 135 par ble funnet hekkende.

Arten har gått sterkt tilbake som hekkfugl i området. Tidligere tellinger viser at så mange som 1000 par hekket i 1967 og 825 par i 1983. Mink og rødrev får ta noe av skylden for at arten ikke lenger er så tallrik. Det er i perioden observert mye mink og også mange røvede reder som skyldes denne arten og kanskje også reven.

SILDEMÅKE *Larus fuscus*

1989: Få registreringer og bare loggført på våren. Minst 187 par hekket på Møkkalassa og Hasle, samt Navnløs (kun 1 reir her).

1990: Bare loggført på våren med 26/3 som ekstremumstid og med 40 ind. 31/3 og 41 ind. 19/4 som høyeste registrering. Arten hekket på de ytterste øyene, men ingen telling ble foretatt.

1991: Bare loggført på våren med 1 ind. 11/3 som tidligste observasjon og 30 ind. 25/4 som høyeste registrering. 202 par hekket på Møkkalassa, 38 par hekket på Hasle, 2 par på Gåseskjær, 2 par på Rognholmen og 1 par på Tuppa.

1992: 20 ind. 10/4 var tidligste og høyeste notering. Ingen loggførte funn fra høsten. 200-230 par hekket på Møkkalassa, 54 par på Hasle, 5-10 par sør på Løvøya og 10-12 par på et skjær SW av Løvøya.

Sildemåkebestanden har hatt stor økning i området, I 1965 hekket det 25 par, mens det i 1974 kun hekket 7 par. I 1983 hadde imidlertid bestanden øket til 134 par. Med denne periodens tall på 186 par i 1989, 245 par i 1991 og 269-306 par i 1992 kan en fastslå at bestanden stadig er i økning. 1992 viser også tendenser til at de tradisjonelle hekkeplassene nå er uten videre utvidelsesmuligheter, i alle fall på Møkkalassa, og at arten derfor må etablere seg på nye holmer og skjær.

GRÅMÅKE *Larus argentatus*

1989: Tilstede hele året, høyeste tall registrert: 2000+ ind. 10/1 og 2500+ 15/2. 121 par hekket på Navnløs (18), Tuppa (2), Hasle (30), Gåseskjær (13) og Møkkalassa (58).

1990: Tilstede hele året, med høyeste antall loggført: 2000+ ind. 1/2 og 3000+ ind. 31/12. Mange rugende fugler ble sett 20/5, men ingen skikkelig opptelling ble foretatt,

1991: Tilstede hele året med 2000+ ind. 4/2 som høyeste notering. 160-165 par hekket, Gåseskjær (25), Liten holme E av Navnløs (15-20), Hasle (20) og Møkkalassa (100).

1992: Tilstede hele året og det ble antatt at 1000+ ind. overvintret. 183 par ble funnet hekkende. Gåseskjær (35), Møkkalassa (124), Hasle (22) og Rognholmen (2).

Også gråmåka har gått kraftig fram i området. I 1965 hekket antageligvis arten ikke, i 1974 hekket det 33 par. I 1983 hadde dette tallet steget til 97 par. Inneværende periode hadde hhv. 121 par i 1989, 160-165 par i 1991 og 183 par i 1992. Den positive trenden fortsetter altså med tilnærmet 100% økning fra 1983 til 1992.

POLARMÅKE *Larus hyperboreus*

1989: 3 observasjoner ble gjort: 1 2k-fugl 13/1, 2 ind. hhv. 2k og 3k 15/2 og 1 2k-fugl 13/5.

1990: 4 observasjoner: 2k-fugl 3/2, 4k+-fugl 4/2, 1 2k-fugl 14/3 som senere ble funnet skutt og 1 ind. 4/5.

1991: 3 observasjoner: 1 2k-fugl 1/4, 11/4 og 28/4.

1992: Observert i perioden 25/1 - 7/3 med 2 2k-fugler 15/2 og 15/3.

Det kan ofte være vanskelig å fastslå hvor mange forskjellige polarmåker det er som opptrer på Øra i løpet av vinteren. Tidligere er det gjort 24 funn av arten i området og med tillegg av fuglene fra denne perioden er tallet nå kommet opp i 34.

SVARTBAK *Larus marinus*

1989: Tilstede hele året med høyeste registrerte antall, 400+ 15/2. 3 reir ble funnet, men arten hekket nok med flere par.

1990: Tilstede hele året og maximumstallet var 700+ ind som overvintrende fra 1989 og 200+ ind. 1/2. 4 par hekket rundt Hestholmen, men totaltallet for området var nok større da ingen systematisk telling ble foretatt.

1991: Tilstede hele året og høyeste noterte antall var 230 ind. 9/2, av disse var kun 20 fugler ikke i voksen drakt. 15-20 par hekket spredt rundt i området.

1992: Tilstede hele året og noteringer tyder på at 200+ ind. overvintret. 10 - 15 par hekket dette året.

Svartbakbestanden fluktuerer noe i området, men er allikevel stabil med en størrelse på 10 - 25 par. I 1965 ble 15 par funnet, i 1974 8 par, i 1983 24 par, i 1991 15-20 par og i 1992 10-15 par.

KRYKKJE *Rissa tridactyla*

1990: 1 2k-fugl 11/3.

1991: 1 voksen fugl 6/1.

Fra før foreligger følgende observasjoner 1 ind. ble funnet dødt 4/7 1970. I 1983 etter en periode med sterke s-sw vinder oppholdt endel fugler seg i området med høyeste antall 30-35 ind. 10/1 og 1 1k-fugl ble sett 14/12 1985. Hvis en regner fuglene fra januar 1983 som ett funn så er periodens 2 bare 4-5 funn for området. Krykkja er normalt en fugl som observeres lenger ute mot åpent hav, men etter perioder med sterk vind kan den bli presset lenger innover.

ROVTERNE *Sterna caspia*

1992: 2 ind. 19/6.

Dette er eneste observasjon i perioden, tidligere er det gjort 6 observasjoner av arten i området. Da ser en bort fra 1969 hvor arten hekket for første og eneste gang i Norge.

SPLITTERNE *Sterna sandvicensis*

1991: 4 ind. ved Kanalen 29/5.

1992: 1 ind. 19/6.

Arten er tidligere bare observert en gang i området: 1 ind. i Gansrødbukta 18/7 1984.

MAKRELLTERNE *Sterna hirundo*

1989: Kun loggført på våren i perioden 13/5 - 15/6. Størst antall 15/6 med 30 ind. 34 reir ble funnet på Tuppa.

1990: Registrert i perioden 6/5 - 29/7 i små antall. Ingen hekketelling foretatt.

1991: Kun registrert i perioden 1/5 - 27/5 i små antall. Til tross for inngående leting ble ikke arten funnet rugende dette året.

1992: Registrert i små antall i perioden 9/5 - 8/9. 1 2k-fugl ble sett 20/6. 21 par hekket, 19 par på Tuppa og 2 par på Møkkalassa.

Bestanden fluktuerer og enkelte år mangler makrellterna som hekkefugl. I 1965 hekket det 5 par, i 1967 30 par, i 1974 hekket ca. 29 par og i 1983 14 par. Denne perioden hadde 34 par i 1989 og 21 par i 1992. Det er ikke klarlagt hvilke årsaker som ligger bak fluktuasjonene, men en medvirkende årsak kan være mink. Det er sjeldent å se ett år gamle makrellterner i Østfold

slik som fuglen fra 20/6 1992. Fuglen som ble sett 8/9 1992, en 1k-fugl, er den seneste observasjonen loggført noen gang.

RØDNEBBTERNE *Sterna paradisaea*

1989: Kun loggført på 2 dager i mai: observert 13/5 og 5+ ind. 27/5.

1990: Kun 3 observasjoner loggført: 4 ind. 6/5, 2 ind. 7/5 og 1+ ind. 8/5.

1991: Observert i perioden 9/5 - 3/7 med høyeste antall 20 ind. 23/5. Blant fuglene som ble observert 23/5 var det også en 2k-fugl.

1992: Kun observert i små antall i perioden 9/5 - 8/6.

Arten ble først påvist hekkende i Østfold på 3 lokaliteter i Hvaler kommune i 1972, i 1973 ble arten for første gang påvist rugende på Øra. 1 par hekket i 1974, 5 i 1977, 5 i 1979 og 4 i 1983. I inneværende periode ble ikke arten funnet hekkende uvisst av hvilken grunn. Liksom makrellterne er det også uvanlig å se ettårige rødnebbterner i Østfold.

DVERGTERNE *Sterna albifrons*

1991: 1 ind. i Gansrødbukta 28/5.

Arten er bare observert 2 ganger før innen området: 1 voksent ind. ved Kanalen 25/9 1981 og 1 voksent ind. utenfor Pernestangen 12/5 1988. Arten er sjelden i Østfold selv om den har begynt å hekke på en øy lenger nord på kysten vår og observeres årlig i Kurefjorden.

SVARTTERNE *Chlidonias niger*

1989: 1 ind. 25/5 og nok 1 ind. 21/6.

Arten er kun registrert i området en gang tidligere: 1 ind. 22/5 1974. Arten er heller ikke årlig i Østfold.

LOMVI *Uria aalge*

1989: 5 observasjoner ble loggført: 1 ind. 5/3, 1 ind. 15/10, 1 ind. 28/10, 1 ind. 13/11 og 3 ind. 10/12.

1990: 6 observasjoner: 1 ind. 7/1, 1 ind. 25/1, 1 ind. 7/3, 1 ind. 9/3, 1 ind. 10/3, 2 ind. 19/4, 1 ind. 18/11 og 1 ind. 31/12.

1991: 3 observasjoner: 1 ind. 12/1, 2 ind. 1/2 og 1 ind. 20/9.

Lomvi er tidligere bare observert 11 ganger i området. Flere observasjoner ble gjort i 1985. Det ser ut til at artens opptreden i området har klar tilknytning til innsiget av arten ellers i Oslofjorden. I 1985 var det mye lomvi i fjorden og likeså i perioden 1989-1991. Med periodens 16 observasjoner er totaltallet nå oppe i 27. Det må understrekes at dette er loggførte observasjoner og at det ikke er tatt hensyn til om samme fugler er sett flere ganger.

ALKE *Alca torda*

1990: 1 ind. 19/4 og 1 ind. 16/11.

Nesten 100 år skulle gå mellom 1. og 2. observasjon. Eneste observasjon fra tidligere er av 1 ind. som ble spist av snøugle! 22/12 1894.

LOMVI/ALKE *Uria aalge/Alca torda*

1990: 1 ind. 19/4 og 2 ind. 16/11.

Langt hold gjør at ikke alle alkefugler kan sikkert bestemmes.

ALKEKONGE *Alle alle*

1989: 1 ind. 17/11.

1990: 1 ind. 29/1 ved Forenot, 1 ind. 16/11 og 1 ind. 18/11.

1991: 1 ind. 27/1 og 1 ind. 22/11.

Arten er kun registrert i området 1 gang tidligere: 1 ind. nord for Hestholmen 28/10 1985. 6 observasjoner i den behandlede perioden speiler at artens opptreden, liksom for lomvi, har sammenheng med innsiget av arten ellers i fjorden.

BYDUE *Columba livia domestica*

1990: 1 loggført observasjon: 3 ind. 28/4.

Arten er vanlig nord i området året rundt, men arten loggføres sjeldent av observatørene.

SKOGDUE *Columba oenas*

1989: Få loggførte observasjoner i mai av max. 2 ind.

1990: Loggført i perioden 31/3 - 12/6 i små antall.

1991: Observert i perioden 16/3 - 29/9 med høyeste antall 5 ind. 16/3 og 9/4.

1992: Observert i små antall i perioden 15/3 - 28/9.

Arten blir ikke registrert ofte ute i selve området, men hekker antagelig på flere steder hvor området grenser til dyrket mark og løvskog.

RINGDUE *Columba palumbus*

1989: Få observasjoner foreligger fra våren med høyeste tall 10 ind. 13/5.

1990: Loggførte observasjoner fra 20/3 - 19/8, høyeste registrerte tall var 200+ ind. i en flokk over Gansrød 28/3, men ellers svært små antall.

1991: Registrert i små antall i perioden 11/3 - 8/9.

1992: Registrert i perioden 7/2 - 4/10 med høyeste antall 70 ind. 16/3, 100 ind. 7/4 og 150 ind. 4/10.

Ringdua hekker fremdeles vanlig i området skogarealer på landsiden. 1992 var det eneste året hvor noe trekkbevegelse ble registrert.

TYRKERDUE *Streptopelia decaocto*

1990: 1 ind. i de ytre områdene 31/5.

1991: 9 ind. Øraveien 22/12 er eneste loggførte observasjon.

1992: 8 ind. Øraveien 16/1, 2 ind. 17/5 og 20 ind. Øraveien 16/12 ble eneste loggførte registreringer.

Siden begynnelsen av 1980-tallet har antallet observerte tyrkerduer gått klart ned. Tidligere kunne inntil 80 individer sees ved Øraveien. Det er mulig at arten som hadde optimale

livsvilkår inne i DENOFA's fabrikkhaller blir bekjempet sammen med byduer. Arten blir sjelden registrert i de ytre områdene slik som i mai 1990.

GJØK *Cuculus canorus*

1992: 4+ ind. 17/5.

Gjøken registreres vanlig i området om våren og flere gjøker holder revir både på øyene og fastlandet. Så mange som de nevnte individene er det sjelden å observere samtidig.

HUBRO *Bubo bubo*

1989: 1 ind. 12/6.

1991: 1 ind. ved Kanalen 4/4.

Dette er de to første observasjonene av arten i området.

SPURVEUGLE *Glaucidium passerinum*

1991: 1 ind. Nesparken 10/12.

6. observasjon i området, arten fører ofte en tilbaketrukket tilværelse slik at den kan unngå å bli registrert.

KATTUGLE *Strix aluco*

1990: 1 ropende ind. ved Gansrød 15/6.

1992: Arten hekket i Nesparken og 3 unger ble ringmerket 16/5.

Kattugla hekker antagelig med flere par i områdets utkanter, men de ovenstående observasjonene er de eneste rapporterte.

HORNUGLE *Asio otus*

1989: 1 ind. på Løvøya 21/5, 1 ind. 14/6 og 1 ind. 29/8.

1990: 1 ind. 28/2, 1 ind. 2/3, 1 ind. 14/3, 1 ind. 7/5 og 1 ind. 13/7.

1991: 1 ind. Pernes 9/2.

1992: 1 ind. 6/4 og 1 ind. ved Gyproc 23/12.

Løvøya er en gammel hekkeplass hvor arten hekket i alle fall i 1973 og 1974. Det er mulig at hekking forekommer på øyene enda. Tidligere er ingen vinterobservasjoner publisert fra Øra slik som i denne perioden.

JORDUGLE *Asio flammeus*

1989: Enkeltindivider registrert på følgende datoer: 2/4, 10/5, 11/5, 13/5, 14/5, 27/5 og 30/5.

1990: Første observasjon ble gjort 27/2 ved Fyllinga deretter ble det sett 2 ind. 20/3 og enkeltindivider 28/3, 21/4, 22/4, 27/4, 16/5 og 24/7.

1991: En observasjon: 1 ind. på Hestholmen 23/11.

1992: Enkeltindivider 25/4, 11/5 og ved Gyproc 20/11.

Jordugla overvintret trolig på Øra vinteren 1984/85 og det foreligger også en observasjon fra november fra tidligere. Novemberobservasjonene fra 1991 og 1992 kan tyde på at arten gjør overvintringsforsøk år om annet.

NATTRAVN *Caprimulgus europaeus*

1991: 1 hunn ved Gyproc 16/9.

Ny art for Øra. Det er mulig at arten ikke trekker uvanlig gjennom området og den hekker med flere par i Torsnes ikke langt utenfor området. Den er imidlertid vanskelig å observere utenom når hannene spiller i hekketiden.

TÅRNSEILER *Apus apus*

1989: Sett i perioden 16/5 - 30/7 med høyeste antall 50 ind. 26/5.

1990: Svært få observasjoner loggført, 100+ ind 25/7 kan dog nevnes. Tidligste observasjon ble gjort av 10+ ind. 24/5.

1991: Tilstede i perioden 14/5 - 8/9 med 40 ind. 4/6 som høyeste notering.

1992: Svært få observasjoner rapportert, høyeste tall 200+ ind. 9/8.

Arten er ikke uvanlig på næringssøk i området og mange fugler blir registrert på direkte trekk spesielt på våren, Tårnseileren er nok vanligere enn rapporteringen tilsier.

GRØNNSPETT *Picus viridis*

Arten er tilstede hele året og flere par hekker i løvskogområdene.

SVARTSPETT *Dryocopus martius*

Arten ble registrert sporadisk til alle årstider og det er ikke utenkelig at den hekker.

FLAGGSPETT *Dendrocopos major*

Arten registreres til alle årstider og hekker ganske sikkert med flere par innen området.

DVERGSPETT *Dendrocopos minor*

1990: 1 hunn 1/11.

1991: 1 ind. ved Gansrød 25/3.

1992: 1 ind. ved Storenga 6/12.

Arten hekket i området i perioden 1977-81 med minst 1 par. Området byr på mange potensielle hekkeplasser og det er ikke utenkelig at arten hekker årlig. Utenom hekkefunnene er det tidligere bare publisert 2 funn av arten.

TRELERKE *Lullula arborea*

1989: 1 ind. 23/4 og 1 hann sang på Pernes 21/5.

1990: 1 hann sang 20/3.

1991: 1 - 2 hanner sang ved Gansrød i perioden 17/3 - 23/5. 4 ind. ble sett 28/3.

1992: Minst 1 hann sang ved Gansrød i perioden 6/4 - 4/6. dessuten ble 2+ ind. sett ved Storenga 15/3 og 1 ind. ble registrert 27/6. Minst 3 ind. ble sett ved Gansrød 9/5 og en av disse fuglene bar mat for unge. Noen få par hekker ganske sikkert i området Gansrød - Pernes hvert år.

SANGLERKE *Alauda arvensis*

1989: Tilstede i perioden 3/3 - 3/10 med høyeste antall 100+ ind. på trekk 24/9.

1990: Loggført i perioden 23/2 - 30/9. I tillegg ble følgende vinterobservasjoner gjort: 10 ind. 14/1, 3 ind. 21/12 og 1 ind. 31/12.

1991: Tilstede i perioden 1/1 - 27/9. Største antall var 120+ ind. på trekk 17/3.

1992: Tilstede i perioden 25/2 - 4/10. Bare mindre antall ble registrert.

Arten er vanlig hekkefugl på øyene og i kulturlandskapet på fastlandet. Arten overvintrer noen år slik som vinteren 1990 - 1991.

FJELLERKE *Eremophila alpestris*

1989: 1 ind. 26/12 og 30/12.

1990: 2 ind. 5/1.

Dette representerer det 11. funnet av arten i området da en regner at alle 3 observasjonene dreier seg om samme individer. Det foreligger registreringer fra januar tidligere, men ikke fra desember.

SANDSVALE *Riparia riparia*

1989: 2+ ind. 11/5 og enkeltindivider 13., 16. og 19/5.

1991: Enkeltindivider 15., 27. og 29/5, 2 ind. 23/7 og enkeltindivider 19., 25. og 28/8.

1992: Enkeltindivider 21/5 og 4/9.

Arten er ikke vanlig i området i trekketidene og ble ikke registrert i det hele tatt i 1990.

LÅVESVALE *Hirundo rustica*

1989: Kun registrert i små antall med tidligste observasjon av 1 ind. 29/4. Ingen høstfunn er rapportert.

1990: Kun små antall og tidligste observasjon var 1 ind. 6/5.

1991: Rapportert fra perioden 14/5 - 9/9. Høyeste antall: 200+ ind. 26/8.

1992: Kun små antall registrert med tidligste observasjon 4/5.

Det er påfallende hvor lite låvesvale det blir rapportert fra området, Tidligere kunne tall på inntil 1000 ind. registreres på høsten. Arten er i tilbakegang i hele sitt nordlige utbredelsesområde og det ser ut til at dette også påvirker tallene fra Øra-området. 29/4 er hittil tidligste dato hvor arten er observert i området.

TAKSVALE *Delichon urbica*

1989: Kun små antall rapportert med 50+ ind 16/5 som høyeste tall og 1/5 som tidligste dato.

1990: Kun små antall registrert med 55 ind. 24/5 som høyeste antall og med 3/5 som tidligste dato.

1991: Registrert i små antall, 40 ind. 4/6 var høyeste tall og 12/5 var tidligste dato.

1992: Observert i små antall med 6 ind. ved Storenga 3/5 som tidligste registrering.

Som for låvesvale så rapporteres også taksvala sjeldnere og i mindre antall.

TREPIPLERKE *Anthus trivialis*

Svært få individer ble observert i trekketidene i mai og september. Enkelte par hekker fremdeles innen området.

HEIPIPLERKE *Anthus pratensis*

1989: Observert i perioden 8/4 - 15/10. Utenom denne perioden 1 ind. 28.-29/12. Høyeste loggførte antall var beskjedne 50+ ind. 24/9.

1990: Loggført i perioden 9/3 - 4/11. I tillegg 1 ind. 25/11 og 1 ind. 28/12. Høyeste antall: 100+ ind. 16/9 og 250+ ind. 30/9.

1991: Registrert i perioden 23/3 - 27/10 med høyeste antall 150+ ind. 2/5, 200+ ind. 8/9 og 100+ ind. 21. og 27/9.

1992: Registrert i perioden 11/3 - 12/10 med høyeste antall 500+ ind. 11/6.

Enkelte individer overvintrer eller forsøker å overvintre slik som i 1989 og 1990. De 500+ individene som ble registrert 11/6 1992 er den nest høyeste dagssummen som er publisert for området, tidligere er 1000+ ind. sett 9.-10/9 1967. Arten hekker vanlig i området.

LAPPIPLERKE *Anthus cervinus*

1989: 2 observasjoner: 2 ind. 28/8 og 1 ind. 3/9.

1990: 7 observasjoner: 1 ind. 10/9, 2 ind. 12/9, 1 ind. 13/9, 5 ind. 19/9, 2+ ind. 20/9, 1 ind. 23/9 og 1 ind. 26/9.

1991: 11 observasjoner: 1 ind. 26/8, 1 ind. 28/8, 1 ind. 4/9, 3 ind 8/9, 4 ind. 9/9, 1 ind. 10/9, 4 ind. 12/9, 4 ind. 13/9, 2 ind. 14/9, 1 ind. 21/9 og 1 ind. 27/9.

1992: 3 observasjoner: 1 ind. på Fyllinga 10/9 og 2 ind. ved Storenga samme dag. 1 ind. 11/9.

23 observasjoner i perioden er mye når en vet at det bare er gjort 3 observasjoner tidligere i området. Dette skyldes sikkert at det er i de senere årene at observatørene har lært seg å skille ut arten blant andre piplerker. Arten er sikkert årlig i varierende antall i området i august-september.

SKJÆRPIPLERKE *Anthus spinoletta*

1989: 1 ind. 27/5 og 1 ind. 29/8.

1990: 1 ind. 25/4 og 12 ind. 28/4. Arten hekket med flere par i de ytre delene av området og dessuten 1 par ved Marikova.

1991: 1 ind. på Møkkalassa 13/4.

De få observasjonene viser at ytre deler av området sjeldent besøkes. Arten hekker her selv om ingen konkrete hekkefunn ble gjort i perioden. 12 ind. er det høyeste antall som er publisert fra området.

(SØRLIG)GULERLE *Motacilla flava flava*

1989: 3-4 par hekket på Hestholmen.

1990: Flere par hekket på Hestholmen, ungfugler sett her fra 15/6.

1991: Hekket på Hestholmen.

1992: Minimum 2 par hekket på Hestholmen.

Denne underarten hekker årlig på Hestholmen i varierende antall. Ingen skikkelig opptelling har blitt gjort siden 1984, 1985 og 1986 hvor hhv. 3-4, 10-12 og 5 par ble funnet hekkende. Underarten sees også på Fyllinga og Ørasletta i hekketiden uten at hekking ennå har blitt påvist her.

GULERLE (SÅERLE) *Motacilla flava thunbergi*

1989: Vanlig på trekk i mai og august-september. Høyeste antall 60 ind. 14/5, 30 ind. 19/5 og 50+ ind. 27/8.

1990: Vanlig i trekketidene men dette året i små antall, høyeste registrering 30+ ind. 19/8.

1991: Vanlig i trekketidene, men sparsom på våren. På høsten 120+ ind. 19/8 og 150+ ind. 2/9.

1992: Vanlig, men ikke så tallrik i trekketidene, høyeste antall loggført: 30+ ind. 18/5 og 25 ind. ved Storenga 10/9.

Trekker antagelig vanligere gjennom området enn tallene skulle tilsi.

LINERLE *Motacilla alba alba*

1989: Loggført i perioden 8/4 - 27/8 med høyeste tall 200+ ind. 14/4 og 100+ ind. 27/8.

1990: Registrert i perioden 29/3 - 25/10 med høyeste tall 100+ ind. 29/7.

1991: Tilstede i perioden 23/3 - 27/9 med høyeste tall 40 ind. 8/9.

1992: Få rapporterte observasjoner og små antall, en sen fugl ble sett 29/11.

Bare en senere registrering enn novemberfuglen fra 1992 er publisert: 1 ind. 7.-10/12 1982. Marsobservasjoner er tidligere ikke gjort.

LINERLE (SVARTRYGGERLE) *Motacilla alba yarellii*

1991: 1 hunn ble sett langt inne på Ørasletta 7/4, og 1 ind. ble registrert 8/6.

Første og andre funn av denne underarten i området.

SIDENSVANS *Bombycilla garrulus*

1990: 16 ind. 18/2, 10 ind. 21/10 og 13 ind. 1/12.

1991: 16 ind. 2/2.

Arten opptrer vanligvis hver høst-vinter i Fredrikstaddistriktet. Det er derfor vanskelig å forstå hvorfor så få observasjoner foreligger fra området. Muligens er arten underrapportert.

GJERDESMETT *Troglodytes troglodytes*

1991: 15 ind. 27/10.

Arten er tilstede hele året og flere par hekker ganske sikkert. Ovenstående observasjon er det høyeste dagstall registrert for området.

JERNSPURV *Prunella modularis*

1990: 1 ind. 6/11.

1991: 1 hann sang ved Husvik 9/4.

Arten er antagelig vanlig hekkefugl på landsiden av området, men loggføres sjelden. Observasjonen fra november 1990 er nest seneste observasjon for området, den seneste er 1 ind. 15/12 1968.

RØDSTRUPE *Erithacus rubecula*

1990: 1 ind. på Løvøya 10/1, 1 ind. 1/11 og 1 ind. 15/12.

1991: Hekkefunn på Løvøya dette året. 1 ind. Storenga 10/12.

1992: Hekkefunn på Løvøya også dette året. 1 ind. Storenga 6/12.

Arten hekker vanlig i området, og som observasjonene fra 1991 og 1992 viser hekker den også på øyene. Overvintrende eller individer som forsøker å overvintre ble observert alle vintrene i perioden.

NATTERGAL *Luscinia luscinia*

1989: Syngende fugl 21. og 23/5.

1990: Syngende fugl 17/5 og 9/6.

1991: Syngende fugl ved Gansrød 15/6.

Arten er registrert kun en gang tidligere: 1 syngende fugl 4. - 5/6 1982. Arten er i framgang i fylket og dette resulterte også i at Øra-området fikk sin nattergal. Ingen fugl ble rapportert i 1992.

BLÅSTRUPE *Luscinia svecica*

1989: 1 ind. 16/5.

1990: 1 ind. 23/8.

1991: Enkeltindivider 8., 12. og 27/9.

Arten trekker sannsynligvis vanligere gjennom området enn observasjonene tilsier. Arten raster ofte i takrør og er derved vanskelig å oppdage. Hovedtrekket foregår om våren i mai og høsten i august - september. Fuglen fra 27/9 1991 er den seneste som er registrert i området.

RØDSTJERT *Phoenicurus phoenicurus*

1989: 1 ind. 7/5 og 1 ind. 25/9.

Arten hekker spredt i området og sees i mindre antall under trekket vår og høst. Det er tidligere ikke presentert noen ekstremumstider for arten slik at observasjonene fra 1989 er et forsøk på dette.

BUSKSKVETT *Saxicola rubetra*

1991: 1 syngende hann på Hestholmen 25/5.

1992: 2 ind, hann og hunn ved Storenga 3/5. 15 ind. ved Storenga 10/9.

Arten har aldri blitt konstatert hekkende på Øra, og heller ikke i denne perioden selv om syngende fugl på Hestholmen tyder på at så var tilfelle i 1991. Observasjonen fra 3/5 1992 er den tidligste som er registrert for området. Den siste observasjonen representerer maximumstallet for perioden.

SVARTSTRUPE *Saxicola torquata*

1991: 1 hann på Hestholmen 14/4.

Dette er første observasjon av arten i området og bare den tredje i Østfold.

STEINSKVETT *Oenanthe oenanthe*

Arten hekker vanlig både på landsiden og på øyene.

RINGTROST *Turdus torquatus*

1989: 1 ind. 29/4.

1990: 1 hann 3/5.

Dette er faktisk bare tredje og fjerde observasjon siden 1984. I perioden 1965 - 1976 ble arten oppgitt til å være sjelden om våren og en observasjon er nevnt. Fra periodene 1977 - 1984 og 1985 - 1988 foreligger det en registrering fra hver, begge fra april.

SVARTTROST *Turdus merula*

1992: 1 ind. Storenga 6/12 og 2 ind. Pernes 13/12.

Ovenstående observasjoner er eneste innrapporterte vinterfunn fra perioden. Arten overvintrer eller forsøker på dette antageligvis hver vinter. Arten er vanlig hekkefugl i området.

GRÅTROST *Turdus pilaris*

1989: 200 ind. 28/10 og 100 ind. 7/12.

1990: 2 ind. 1/12.

1991: 1 ind. 1/1 og 5 ind. 6/1. 200+ ind. 8/10.

1992: 100 ind. ved Storenga 7/4, 400+ ind. ved Storenga 6/12 og 100+ ind. 12/12.

Vanlig hekkefugl som er tilstede det meste av året. det er ikke uvanlig at arten overvintrer eller forsøker på dette.

MÅLTROST *Turdus philomelos*

1991: 1 ind. 10/3.

Måltrosten hekker vanlig i området og trekker også ganske sikkert vanlig gjennom dette. Mange fugler høres spesielt på høsttrekk om natten. Observasjonen fra 10/3 1991 er den tidligste publiserte fra Øra.

RØD Vingetrost *Turdus iliacus*

1989: 5 ind. 7/12.

Arten er ikke konstatert hekkende i området. Som måltrosten trekker også denne arten på natten og mange individer høres om høsten. Desemberobservasjonen fra 1989 er den eneste vinterobservasjonen som er publisert fra området.

DUETROST *Turdus viscivorus*

1991: 1+ ind. Storenga 8/4.

1992: 1 ind. Gansrød 26/5.

Det foreligger kun 4 observasjoner av arten fra tidligere slik at tallet nå har kommet opp i 6 funn.

SIVSANGER *Acrocephalus schoenobaenus*

1989: 1 ind. 19/5 og 1 ind. 4/6.

1992: 1 ind. 1/6.

Svært få observasjoner gjøres av arten. Det er gjerne syngende hanner som registreres på våren. Noe konkret hekkefunn er aldri gjort i området, men en kan ikke se bort fra at arten hekker år om annet. Arten trekker sikkert vanligere gjennom takrørområdene på Øra enn man vet. En høsts nettfangst ville sikkert ha avslørt dette.

MYRSANGER *Acrocephalus palustris*

1989: 1 hann sang ved dammene på Fyllinga 4., 13. og 15/6. 1 hann sang ved Gansrød 15/6.

1990: 1 hann sang på Fyllinga i perioden 5.-19/6.

1991: 1 hann sang 25/6.

Arten ble først registrert 29/6 1982 da 2 fugler sang ved Gansrød. I perioden 1985 - 1988 hekket den årlig ved dammene på Fyllinga. I 1989 og 1990 hekket den sikkert på samme sted. I tillegg sang en fugl ved Gansrød i 1989 og 1 fugl sang i området i 1991. Flere potensielle hekkebiotoper finnes innen området, men tross dette ble ikke arten rapportert i 1992.

RØRSANGER *Acrocephalus scirpaceus*

1991: 40 syngende hanner 4/6.

Arten har aldri blitt totaltaksert i området slik at det er helt umulig å si hvor mange par som hekker. Tallet fra juni 1991 er det eneste innrapporterte tallet med noen størrelse fra perioden. Arten ankommer i mai og trekker bort i løpet av september. En skulle tro at takrørområdene på Øra også fungerer som rasteplass for fugler som ikke hekker i området.

GULSANGER *Hippolais icterina*

1989: 2 syngende hanner ved Gansrød 15/6.

Arten hekker nok årlig i området tross at det bare er innrapportert 1 observasjon. I perioden 1985-1988 ble det antatt at 5 par hekket. Dette er nok tilfelle ennå.

MØLLER *Sylvia curruca*

1990: 1 ind. 24/4.

Arten hekker årlig med mange par både på landsiden og på øyene. Ingen aprilobservasjoner har blitt publisert tidligere.

TORNSANGER *Sylvia communis*

1991: Et reirfunn ved Gansrød 3/6.

1992: Et hekkefunn ble gjort på Hestholmen dette året.

Arten hekker årlig i området med flere par både på landsiden og på øyene.

HAGESANGER *Sylvia borin*

Arten er fåtallig hekkefugl i området.

MUNK *Sylvia atricapilla*

Som hagesanger er munk en fåtallig hekkefugl i området.

BØKSANGER *Phylloscopus sibilatrix*

1989: 1 ind. 13/5, 1 ind. 27/5, 1 ind. 11/6 og 1 syngende hann ved Gansrød 15/6.

1991: 1 ind. ved Gansrød 30/5, 1 ind. samme sted 3/6.

1992: 9 ind. ved Gansrød 26/5 og 1 ind. 22/6.

Noen par hekker årlig innerst i Gansrødbukta. Observasjonen av hele 9 individer er allikevel spesiell.

GRANSANGER *Phylloscopus collybita*

1992: 1 hann sang ved Storenga 21/5.

Syngende fugl så sent i sesongen kan trolig tyde på hekking, men dette er aldri konstatert i området. Fra juni 1986 forligger det en observasjon av syngende fugl fra juni.

LØVSANGER *Phylloscopus trochilus*

Ytterst vanlig hekkefugl i området.

FUGLEKONGE *Regulus regulus*

Arten er tilstede hele året og hekker sikkert vanlig i barskogen i området.

GRÅFLUESNAPPER *Muscicapa striata*

Arten hekker i området, men rapporteres sjelden.

SVARTHVIT FLUESNAPPER *Ficedula hypoleuca*

Hekker vanlig i skogområdene, men rapporteres sjelden.

SKJEGGMEIS *Panurus biarmicus*

1990: 1 observasjon fra våren: 1 hann ved dammene på Fyllinga 10/4. På høsten/vinteren registrert på 22 datoer fra 27/10 - 30/12: 16 ind. ved Storenga 27/10, 3+ ind. samme sted

28/10, 9 ind. ved Pernes 1/11, 1 ind. 4/11, 5+ ind. 11/11, 4+ ind. 18/11, 3+ ind. 22/11, 3 ind. 23/11, 3+ ind. 25/11, 2 hanner og en hunn 26. og 27/11, 2+ ind. 29/11, 5+ ind. 2/12, 2 ind. 5/12, 3 hanner 13/12, 6+ ind. 16/12, 1 ind. 18/12, 9 ind. 21/12, 2+ ind. 24/12, 2 ind. 25/12, 2 ind. 26/12 og 1 ind. ved Kanalen 30/12.

1991: Observert på 13 datoer fra 1/1 - 15/4: 9+ ind. ved Kanalen og dammene på Fyllinga 1/1, 3 hanner og 3 hunner i dammene på Fyllinga 13/1, 10+ ind. ved dammene på Fyllinga og Kanalen 15/1, 2 ind. 26/1, 3 ind. hvorav 1 hunn 30/1, 1 hann 2. og 3/2, 2+ ind. ved Kanalen 17/2, 3+ ind. ved Kanalen 3/3, 1 ind. 5/3, 1 ind. i dammene på Fyllinga 10/3, 1 ind. ved Kanalen 24/3, 1 ind. 11/4, 1 hann i sangflukt 15/4.

Observert på 15 datoer fra 29/10 - 28/12: 2 ind. ved Kanalen 29/10, 1+ ind. 7/11, 1+ ind. 9/11, 3+ ind. ved Kanalen 10/11, 1 hann og 1 hunn 15/11, 1 hann og 1 hunn ved Pernes og 2+ ind. ved Kanalen 16/11, 12+ ind i dammene på Fyllinga og ved Kanalen 17/11, 1+ ind. 23/11, 2+ ind. 24/11, 2 ind. 2/12, 8 ind. ved dammene på Fyllinga og 2 ind ved Kanalen 8/12, 3+ ind. ved dammene på Fyllinga og Kanalen 22/12, 1+ ind. ved dammene på Fyllinga 23/12, 9 ind. ved FOA, dammene på Fyllinga og Kanalen 25/12 og 2 ind. 28/12.

1992: Observert på 9 datoer fra 1/2 - 25/6: 1+ ind. ved Kanalen 1/2, 1 ind. 8/3, 2+ ind. ved Kanalen 17/3, 6 ind. hvorav 3 hanner og 2 hunner ved Gullmoen 2/4, 2 ind. ved kanalen 10/4, 1 hann og 1 hunn med tydelig hekkeadferd ved Kanalen 4. og 5/6, 1 hann, 1 hunn og 4 pull i reir ved Kanalen 6/6, 5 ind hvorav 1 voksen hann, 1 voksen hunn, 1 1k-fugl og 2 1k+ fugler 25/6. Observert på 11 datoer fra 24/7 - 29/11: 39 ind. 24/7, 1+ ind. 1/9, 1+ ind. 6/9, 3+ ind. i dammene på Fyllinga 14/10, 12+ ind. 18/10, 2 ind. ved Pernes 30/10, 1 ind. 8/11, 12 ind. hvorav 5 hanner og 5 hunner ved dammene på Fyllinga og Kanalen 14/11, 25+ ind. ved dammene på Fyllinga og Kanalen 15/11, 4+ ind. 20/11 og 46+ ind. ved dammene på Fyllinga og Kanalen 29/11.

Hannen som ble observert 10/4 1990 var første observasjon av arten på Øra og det 6. i Norge. Observasjonene fra høsten 1990 regnes som ett funn av max. 16 ind. og er det 8. i Norge.

6/6 1992 ble et reir funnet på sørsiden av Kanalen, dette var første hekkefunn av arten i Norge. Reiret inneholdt 4 unger som foreldrene matet, senere på året ble det sett en årsunge og 2 mulige årsunger 25/6. Ganske store antall ble sett allerede fra 24/7, noe som kan indikere at enda fler par hekket dette året. Skjeggmeisen trekker vanligvis ikke bort fra hekkelokalitetene før i oktober og sett i forhold til mindre antall fugler på våren kan det godt hende at nettopp flere par hekket i takrørrområdene dette året. i 1991 ble en hann sett i sangflukt slik at det ikke kan holdes for usannsynlig at arten hekket også dette året.

Skjeggmeisen har hatt en eksplosjonsartet utvikling i slettesjøene i Sverige og flere tusen par hekker. Det er mest trolig at det er fugler derfra som har nådd Øra og Østfold.

PUNGMEIS *Remiz pendulinus*

1989: 1 hann ble oppdaget på Fyllinga 7/5, den holdt seg i området inntil 7/7. I løpet av disse to månedene bygde den 3 reirpunger på forskjellige steder, den første helt ferdigbyggt uten at inngangsrøret var ferdigstilt.

Dette var første observasjon av arten i området og faktisk også i Norge.

STJERTMEIS *Aeigithalos caudatus*

1989: 4+ ind. 29/10.

1991: 6 ind. ved Gansrød 27/1, 8 ind. 26/2, 2 ind. ved Nesparken 13/5, 1 ind. samme sted 14/5 og 1 ind. ved Storenga samme dag, 10+ ind. på Pernes 15/12.

1992: 2 ind. på Pernes 30/10 og 7 ind. 13/12.

Arten opptrer nok mer vanlig i vinterhalvåret en de rapporterte observasjonene vitner om.

Stjertmeis har aldri blitt funnet hekkende i området, og eneste tidligere registrering som kan tyde på at så har vært tilfelle er 2 ind. som samlet reirmaterialer på Pernestangen 12/4 1982. Det er derfor verdt å merke seg observasjonen av 2 fugler så sent som 13/5 i egnet hekkebiotop.

LØVMEIS *Parus palustris*

1989: 2 ind. 22/3 og 2 ind. 13/5.

1990: 3 ind. 19/8.

1992: 1+ ind. 17/4.

Svært få observasjoner er rapportert av arten. Ble tidligere ansett som mulig hekkefugl og dette kan fremdeles være tilfelle. Arten er trolig sterkt underrapportert.

GRANMEIS *Parus montanus*

Arten er vanlig i skogområdene på landsiden hele året, flere par hekker sikkert.

TOPPMEIS *Parus cristatus*

Observeres året rundt i små antall, spesielt fra Pernesområdet, men arten finnes nok også og hekker på egnede lokaliteter.

SVARTMEIS *Parus ater*

Tilstede hele året og hekker sikkert både her og der i området.

BLÅMEIS *Parus caeruleus*

Tilstede hele året og er sammen med kjøttmeisen den vanligste meisearten. Mange par hekker og arten benytter også takrørskogene til matsøk spesielt høst og vinter.

KJØTTMEIS *Parus major*

Sammen med blåmeis den vanligste meisearten i området. Mange par hekker.

SPETTMEIS *Sitta europaea*

Finnes på mange steder i området hvor det er godt med store, gamle løvtrær. Flere par hekker.

TREKRYPER *Certhia familiaris*

Hekkefugl i området, men de fleste fuglene blir allikevel observert høst og vinter.

TORNSKATE *Lanius collurio*

1989: 1 hann 11/6.

1990: 1 ind. 19/8.

1991: 1 ind. 22/7, Voksen hunn med 2 1k-fugler på Hestholmen 18/8, 3 ind. 28/8 og 1 ind. 8/9.

1992: 1+ ind. 28/5 og er angitt som mulig hekkende på Hestholmen.

Tornskata er en art som ser ut til å gå tilbake i hele Østfold. Få observasjoner fra Øraområdet kan tyde på at dette er tilfelle også her. I perioden 1985-1988 hekket årlig 5-10 par her, men dette er neppe tilfelle for den behandlede perioden selv om arten selvfølgelig kan hekke andre steder enn på Hestholmen.

VARSLER *Lanius excubitor*

1990: 1 ind. 20/9.

1991: 1 ind. ved Storenga 22/11.

1992: 1 ind. ved Storenga 4/10, 1 ind. ved Gansrød hhv. 30/10 og 8/11.

Overvintringsforsøk ble trolig gjort både i 1991 og 1992, men ingen observasjoner fra etterfølgende vårer bekrefter at forsøkene var vellykkede.

NØTTESKRIKE *Garrulus glandarius*

Kun få observasjoner er innmeldt i perioden og ingen fra hekketiden. Det er derfor usikkert om nøtteskrika faktisk hekker innen området. En nærmere inventering av skogområdene på landsiden ville avdekke dette.

SKJÆRE *Pica pica*

1990: Reir med 5 unger og 1 egg 13/5.

1991: Hekket på Fyllinga.

1992: Hekket på Fyllinga

Arten er tilstede hele året og småflokker sees spesielt på Fyllinga. Utenom hekkefunnene listet over er nok skjæra en vanlig hekkefugl flere steder i området.

KAIE *Corvus monedula*

1991: 100+ ind. 14/2.

Kaia er tilstede hele året og sees stadig, spesielt på fyllinga. Fra tidligere er det rapportert at flokker på over 200 ind. ikke er uvanlig. Arten hekker i utkanten av området.

KORNKRÅKE *Corvus frugilegus*

1989: 1 ind. 8/5 og 1 ind. 7/7.

1990: 2 ind. 2/3, 1 ind. 7/3, 1 ind. 17/3, 1 voksen fugl 19/3, 2 voksne fugler 21/3, 1 ind. 5/4, 1 2k-fugl 19/4 og 3 ind. 4/11.

1991: 5 ind. 27/1, 2 ind. 22/3, 1 voksen fugl 31/3, 1 ind. 1/4, 1 ind. 7/4, 2 ind. 14/4, 1 ind. 18/4, 1 2k-fugl 27/4 og 1 ind. 2/5.

1992: 1 voksen fugl 12/2, 1 voksen fugl 16/2, 1 ind. 27/2, 2 ind. 10/5 og 1 ind. 13/5.

Arten er ikke kjent som hekkefugl i Østfold og det er usikkert hvor fuglene som opptrer på Øra egentlig hører hjemme. Arten ble nesten utelukkende sett på Fyllinga.

KRÅKE *Corvus corone cornix*

1989: 500+ ind. 30/11 og 1000+ i en flokk 30/12.

1990: 2 kråkereir på Løvøya.

Kråka er tilstede hele året i store antall, den hekker meget vanlig både på landsiden og på øyene.

RAVN *Corvus corax*

1991: 5 ind. 21/7.

1992: 7 ind. 22. og 27/6.

Tallene over representerer de høyeste tallene fra perioden. At alle er sommerobservasjoner betyr nok at det her er snakk om familiegupper. Arten sees ellers jevnlig i området hele året, men i perioden oftere på våren enn høsten.

STÆR *Sturnus vulgaris*

1989: Rapportert fra perioden 4/3 - 28/10 med høyeste antall 550 ind. 2/7.

1990: Registrert i perioden 3/3 - 30/12 og i tillegg 1 observasjon fra januar: 4 ind. 13/1.

Største antall registrert var 105 ind. 26/3 og 300 ind. 5/8.

1991: Observert i perioden 25/2 - 27/12 og i tillegg 2 observasjoner fra januar: 3 ind. 1. og 3/1. Høyeste antall registrert var 250 ind. 6/4, 300 ind. 16/6, 700 ind. 8/10 og 1000+ ind. 14/10.

1992: Tilstede i perioden 1/1 - 29/11 med høyeste rapporterte tall: 1500+ ind. 14/7.

Stæren kan observeres på nesten alle årets dager, men overvintring skjer ikke eller overvintringsforsøkene er ikke alltid vellykkede. I perioden er det bare vinteren 1991 - 1992 som hadde overvintrende stær. Tildels store flokker kan observeres på ettersommeren da de samles om kvelden for å overnatte i takerørskogene.

ROSENSTÆR *Sturnus roseus*

1991: 1 1k-fugl ved FOA 21/8.

Dette er første observasjon av arten i området, og bare det andre i Østfold. Forrige funn i Østfold ble gjort så langt tilbake som 12.-19/6 1898 på Gressvik og av en hunnfugl. Funnet er nr. 50 gjort i Norge.

GRÅSPURV *Passer domesticus*

1990: 15 ind. på Fyllinga 7/3 og 5 ind. samme sted 15/6.

Arten hekker ved bebyggelsen i utkanten av området, men sees også ute på Fyllinga slik observasjonene fra 1990 viser.

PILFINK *Passer montanus*

1990: 100+ ind. 19/8 og 200 ind. 16/12.

Observeres hele året i varierende antall, hekker i utkanten av området. Tallet fra desember 1990 er det høyeste innrapporterte noensinne.

BOKFINK *Fringilla coelebs*

1992: Ett hekkefunn ble gjort på Løvøya.

En av de vanligste fuglene i skogområdene. Hekker både på landsiden og øyene.

BJØRKEFINK *Fringilla montifringilla*

1989: 1 ind. 17/11.

Ble i perioden ikke rapportert i større antall, men jevnlig fra trekketidene. Ovenstående registrering er periodens seneste.

GRØNNFINK *Carduelis chloris*

1990: 50 ind. 31/3, 60+ ved Storenga 27/10 og 70+ ind. 25/10.

1991: 100+ ind. 21/3.

Arten hekker vanlig i området og observeres hele året. Registreringene fra 1990 og 1991 er de høyeste for perioden.

STILLITS *Carduelid carduelis*

1989: 1 ind. 7/1, 1 ind. 4/3, 2 ind. 19/3, 1 syngende hann 27/3, 4 ind. 5/8, 4 ind. 24.-28/9, 1 ind. 1/11 og 15 ind. 6/11.

1990: Registreringer fra våren: 10 ind. 10/1, 5 ind. 13/1 og 1 ind. 19/4. På høsten var arten tilstede i perioden 6/8 - 16/12 med høyeste antall 12 ind. 25/8, 12 ind., hvorav minst 6 1k-fugler, 26/10, 15 ind. 11/11, 25+ ind. 15/11, 12 ind. 25/11 og 11 ind. 16/12.

1991: 3 observasjoner fra våren: 1 ind. 13/1, 5 ind. 25/1 og 1 ind. 5/3. På høsten tilstede i perioden 21/9 - 24/11 med høyeste antall 11 ind. 27/10.

1992: 3 observasjoner fra våren: 2 ind. ved Habornveien 4/1, 5 ind. 25/1 og 5 ind. ved Øraveien 8/3. På høsten tilstede i perioden 11/9 - 30/11 med høyeste antall 11 ind. 5/10, 12 ind. 15/11, 12 ind. 20/11 og 16 ind. 20/11.

Arten observeres vanligst på senhøsten og tidlig vinter. Den syngende hannen i 1989 er det nærmeste en har kommet et eventuelt hekkefunn. Spesielt høsten 1990 var det mange fugler tilstede i en så lang periode som 4 måneder. I denne perioden ble det også notert nytt maximumstall for området: 25+ ind. 15/11.

GRØNNISISIK *Carduelis spinus*

1990: Overvintringsflokker observert i perioden 1/1 - 16/2. Høyeste antall 55 ind. 16/2.

Observeres regelmessig i området, oftest vår og høst. Noen år observeres den også vinterstid slik som i 1990 og i tillegg hekker ganske sikkert enkelte par innen området selv om hekking aldri har blitt påvist. 55 ind. er faktisk det største tallet publisert for området.

TORNIRISK *Carduelis cannabina*

1990: 2 reirfunn ble gjort på Hestholmen i mai.

Arten er tilstede fra april til september med enkelte individer også ultimo mars og noen utover i oktober. Hekker flere steder innen området.

BERGIRISK *Carduelis flavirostris*

1989: 2 ind. 29/3 og 7 ind. 4/5.

1990: 3 ind. 7/1, 1 ind. 13/1, 16 ind. 4/3, 5 ind. 7/3, 5 ind. 28/3, 2 ind. 5/4, 3 ind. 15/12, 25+ ind. 16/12 og 15+ ind. 30/12.

1991: Tilstede i perioden 13/1 - 3/5 med høyeste antall 50 ind. 4/4 og 8/4, 80 ind. 11/4 og 50+ ind. 25/4. På høsten/vinteren ble arten bare registrert 2 ganger: 31 ind. 21/10 og 14 ind. 27/10.

1992: 3 ind. hhv. 4/1 og 18/1.

Spesielt perioden desember 1990 - mai 1991 peker seg ut som en god overvintringssesong for arten. Utenom denne perioden er det ikke gjort så mange observasjoner.

GRÅSISIK *Carduelis flammea flammea*

1990: 30+ ind. 19/2, 50+ ind. 25/12 og 80+ ind. 31/12.

1991: Tilstede i perioden 29/1 - 23/3 med høyeste antall 120+ ind. 15/1, 100 ind. 27/1, 100 ind. 30/1 og 80+ ind. 17/3. Få observasjoner på høsten.

1992: Få observasjoner, men max. 60+ ind. 26/1 var tilstede i perioden 18/1 - 15/2.

Arten er tilstede i varierende antall i vinterhalvåret, enkelte vintre er den vanligere slik som vinteren 1990 - 1991.

GRÅSISIK *Carduelis flammea cabaret*

1992: 1 ind. sammen med flammea-gråsisiker 15/2.

Dette er første funn av denne underarten i området. Cabaret-gråsisik har vært i sterk ekspansjon i Danmark og Sverige de siste årene og på Sørlandet er denne underarten nå en vanlig hekkefugl. Det er derfor ikke utenkelig at denne underarten vil bli vanligere i området i årene som kommer.

POLARSISIK *Carduelis hornemanni*

1990: 2 ind. på Fyllinga i perioden 13 - 31/12.

1991: 2 ind. på Fyllinga i perioden 1/1 - 16/3. 4/3 ble 3 individer sett.

Arten er bare påtruffet på Øra en gang tidligere nemlig 5+ ind. 25/2 1984. Hvis en regner periodens funn som 2 på denne måten: 2 ind. 13/12 1990 - 16/3 1991 og 3 ind. 4/3 1991 så er antallet funn oppe i 3.

UBESTEMT KORSNEBB *Loxia sp.*

1989: 1 ind. ved Ulvika 13/11.

1990: 1 ind. 1/11.

Dette er faktisk de eneste innrapporterte korsnebbobservasjoner fra perioden. Fuglene var enten furukorsnebb *L. pytyopsittacus* eller grankorsnebb *L. curvirostra*.

KONGLEBIT *Pinicola eneucluator*

1989: 2 ind. ved Herretangen 12/11.

Dette er første observasjon av arten etter den store invasjonen vinteren 1976 - 1977.

DOMPAP *Pyrrhula pyrrhula*

Kun sparsomt rapportert fra området i vintermånedene.

LAPSPURV *Calcarius lapponicus*

1990: 8 ind. 21/4 og 6 ind. 19/9.

1991: 1 ind. 13/4, 2 ind. 25/4, 1 ind. 27/4 og 4 ind. 7/9.

Flere lappspurver enn observasjonene over vitner om trekker sikkert gjennom området.

SNØSPURV *Plectrophenax nivalis*

1989: 5 ind. 5/3 og 2 ind. på Møkkalassa 1/4.

1990: 4 ind. 2/1, 4 ind. 14/3 og 1 ind. 25/11.

1991: 25 ind. 17/3, 1 ind. 20/3, 2 hanner og 1 hunn 23/3 og 1 hunn 31/3.

1992: 9 ind. 15/3 og 25 ind. 23/3.

Bare en vinterobservasjon er rapportert for perioden og trekkobservasjonene er også sparsommere enn før.

GULSPURV *Emberiza citrinella*

1990: 50+ ind. 13/11. Noen få par hekker på Løvøya.

1992: 150+ ind. ved Storenga 6/12 og 100+ ind. 12/12.

Det er tidligere ikke presentert noen tall for gulspurv. Arten hekker sikkert flere steder i området, men ingen konkrete hekkefunn har blitt rapportert de senere årene.

SIVSPURV *Emberiza schoeniclus*

1989: Rapportert fra perioden 17/3 - 15/10. I tillegg en vinterobservasjon av 2 ind. 8/1. Kun rapportert i små antall.

1990: Observerv i perioden 18/2 - 31/12. I tillegg en januarobservasjon av 2 ind. 7/1. Bare rapportert i små antall i trekkidene. En optelling ble gjort og viste minst 50 par. 20 syngende hanner på Fyllinga, 20 ind. ved Hestholmen, 5 ind. ved Marikova og ytterligere 5 syngende individer i de ytre områdene.

1991: Tilstede i perioden 1/1 - 25/12. Høyeste antall: 100+ ind. 21/9.

1992: Rapportert fra perioden 5/4 - 29/11. I tillegg vinterobservasjoner: 1 ind. 29/1 og 2 hanner 25/12. Bare registrert i små antall.

Arten rapporteres nesten bare i små antall noe som for hekketidens vedkommende neppe gir et representativt bilde for hvor vanlig sivspurven er i takrørskogene. Tallet på 50 syngende hanner i 1990 er også muligens noe lavt. Arten observeres hver vinter med enkelte individer, men spesielt vinteren 1990 - 1991 skiller seg ut med mange observasjoner.

OVERSIKT OVER OBSERVERTE FUGLEARTER I ØRAOMRÅDET

MED SYMBOLER FOR OPPTREDEN TIL FORSKJELLIGE
ÅRSTIDER SAMT HEKKESTATUS

	ART		VÅ	SO	HØ	VI	HE
		LOMFAMILIEN					
1	Smålom	<i>Gavia stellata</i>	D		E	E	
2	Storlom	<i>Gavia arctica</i>	D	E	E	E	
3	Islom/Gulnebbloom	<i>Gavia immer/adamsii</i>				E	
		DYKKERFAMILIEN					
4	Dvergdykker	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	D		E	E	
5	Toppdykker	<i>Podiceps cristatus</i>	B	B	C		H
6	Gråstrupedykker	<i>Podiceps grisegena</i>	E				
7	Horndykker	<i>Podiceps auritus</i>			E	E	
		STORMFUGLFAMILIEN					
8	Havhest	<i>Fulmarus glacialis</i>				E	
		SULEFAMILIEN					
9	Havsule	<i>Sula bassana</i>	E				
		SKARVEFAMILIEN					
10	Storskarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	B	B	B	B	
		HEGREFAMILIEN					
11	Rørdrum	<i>Botaurus stellaris</i>				E	
12	Silkehegre	<i>Egretta garzetta</i>	E				
13	Gråhegre	<i>Ardea cinerea</i>	B	A	A	C	
		STORKEFAMILIEN					
14	Stork	<i>Ciconia ciconia</i>	E				
		IBISFAMILIEN					
15	Skjestork	<i>Platalea leucorodia</i>			E		
		ANDEFAMILIEN					
16	Knoppsvane	<i>Cygnus olor</i>	A	A	A	A	H
17	Dvergsvane	<i>Cygnus columbianus</i>	E				
18	Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>	A	A		A	
19	Sædgås	<i>Anser fabalis</i>	E	E	E		
20	Kortnebbgås	<i>Anser brachyrhynchus</i>	E	E	E		
21	Tundragås	<i>Anser albifrons</i>	E	E	E		
22	Dverggås	<i>Anser erythropus</i>		E			
23	Grågås	<i>Anser anser</i>	B	B	B	C	H
	Grågås x Kanadagås	<i>A. anser x B. canadensis</i>	E	E	E	E	
24	Stripegås	<i>Anser indicus</i>		E			

	ART		VÅ	SO	HØ	VI	HE
25	Snøgås	<i>Anser caerulescens</i>	E				
26	Kanadagås	<i>Branta canadensis</i>	B	B	B	C	H
27	Hvitkinngås	<i>Branta leucopsis</i>	E	E	E		
28	Ringgås	<i>Branta bernicla</i>	E		E		
29	Rustand	<i>Tadorna ferruginea</i>	E				
30	Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	A	A	C	E	H
31	Brunnakke	<i>Anas penelope</i>	A	C	A		(H)
32	Snadderand	<i>Anas strepera</i>	B	C	D		H
33	Krikkand	<i>Anas crecca</i>	A	A	A	E	H
34	Stokkand	<i>Anas platyrhynchos</i>	A	A	A	A	H
35	Stjertand	<i>Anas acuta</i>	C	D	D	E	(H)
36	Knekkand	<i>Anas querquedula</i>	C	C	E	E	h
37	Skjeand	<i>Anas clypeata</i>	B	C	D		H
38	Rødhodeand	<i>Netta rufina</i>	E				
39	Taffeland	<i>Aythya ferina</i>	C		C	D	
40	Toppand	<i>Aythya fuligula</i>	A	C	A	C	
41	Bergand	<i>Aythya marila</i>	C	E	B	D	
42	Ærfugl	<i>Somateria mollissima</i>	B	B	C	C	H
43	Havelle	<i>Clangula hyemalis</i>	D	E	D	D	
44	Svartand	<i>Melanitta nigra</i>	D	D	C	E	
45	Sjørre	<i>Melanitta fusca</i>	D	E	D	E	
46	Kvinand	<i>Bucephala clangula</i>	A	C	A	A	
47	Lappfiskand	<i>Mergus albellus</i>	D		D	D	
48	Siland	<i>Mergus serrator</i>	B	B	B	C	H
49	Laksand	<i>Mergus merganser</i>	A	C	B	B	
		HAUKEFAMILIEN					
50	Vepsevåk	<i>Pernis apivorus</i>	E	E			
51	Glente	<i>Milvus milvus</i>			E		
52	Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>				E	
53	Sivhauk	<i>Circus aeruginosus</i>	B	B	C		H
54	Myrhauk	<i>Circus cyaneus</i>	C	D	C	E	
55	Hønehauk	<i>Accipiter gentilis</i>	C	D	C	C	
56	Spurvehauk	<i>Accipiter nisus</i>	C	C	B	C	H
57	Musvåk	<i>Buteo buteo</i>	C	C	C		
58	Fjellvåk	<i>Buteo lagopus</i>	C	E	C		
		FISKEØRNFAMILIEN					
59	Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>	B	B	C		
		FALKEFAMILIEN					
60	Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	C	C	C	E	H
61	Dvergfalk	<i>Falco columbarius</i>	C	C		E	
62	Lerkefalk	<i>Falco subbuteo</i>		E	E		
63	Jaktfalk	<i>Falco rusticolus</i>	E			E	
64	Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	E	E	E		
		SKOGHØNSFAMILIEN					
65	Orrfugl	<i>Tetrao tetrix</i>	E				
66	Storfugl	<i>Tetrao urogallus</i>			E		
		FASANFAMILIEN					
67	Rapphøne	<i>Perdix perdix</i>	(B	B	B	B)	

	ART		VÅ	SO	HØ	VI	HE
68	Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>	B	B	B	B	H
		RIKSEFAMILIEN					
69	Vannrikse	<i>Rallus aquaticus</i>	D	D	D	E	h
70	Myrrikse	<i>Porzana porzana</i>	E	E	E		h
71	Sivhøne	<i>Gallinula chloropus</i>	C	C	C	E	H
72	Sothøne	<i>Fulica atra</i>	B	B	A	D	H
		TRANEFAMILIEN					
73	Trane	<i>Grus grus</i>	C	E	E		
		TJELDFAMILIEN					
74	Tjeld	<i>Haematopus ostralegus</i>	A	B	C		H
		AVOSETTFAMILIEN					
75	Avosett	<i>Recurvirostra avosetta</i>	E				
		LOFAMILIEN					
76	Dverglo	<i>Charadrius dubius</i>	B	B	C		H
77	Sandlo	<i>Charadrius hiaticula</i>	B	A	C		H
78	Hvitbrystlo	<i>Charadrius alexandrinus</i>	E				
79	Boltit	<i>Charadrius morinellus</i>		E	E		
80	Heilo	<i>Pluvialis apricaria</i>	C	B	B		
81	Tundralo	<i>Pluvialis squatarola</i>	D	C	C		
82	Vipe	<i>Vanellus vanellus</i>	A	B	A	E	H
		SNIPEFAMILIEN					
83	Polarsnipe	<i>Calidris canutus</i>	E	C	C		
84	Sandløper	<i>Calidris alba</i>	E	E	E		
85	Dvergsnipe	<i>Calidris minuta</i>	C	B	B		
86	Temmincksnipe	<i>Calidris temminckii</i>	B	B	E		
87	Tundrasnipe	<i>Calidris ferruginea</i>		C	D		
88	Fjæreplytt	<i>Calidris maritima</i>				E	
89a	Myrsnipe	<i>Calidris alpina alpina</i>	B	C	B		
89b	Myrsnipe	<i>Calidris alpina schinzii</i>	B	B	C		H
90	Fjellmyrløper	<i>Limicola falcinellus</i>	E	D			
91	Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>	A	A	A		(H)
92	Kvartbekkasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>	E	E	D		
93	Enkeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>	A	A	A	D	H
94	Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago media</i>	E		E		
95	Rugde	<i>Scolopax rusticola</i>	C	C	C	E	H
96	Svarthalespove	<i>Limosa limosa</i>	D	D	E		h
97	Lappspove	<i>Limosa lapponica</i>	C	D	C		
98	Småspove	<i>Numenius phaeopus</i>	C	D	C	E	
99	Storspove	<i>Numenius arquata</i>	A	A	B		H
100	Sotsnipe	<i>Tringa erythropus</i>	C	B	D		
101	Rødstilk	<i>Tringa totanus</i>	A	A	A	E	H
102	Gluttsnipe	<i>Tringa nebularia</i>	B	B	B		
103	Skogsnipe	<i>Tringa ochropus</i>	C	B	C		
104	Grønnstilk	<i>Tringa glareola</i>	B	B	D		
105	Tereksnipe	<i>Xenus cinereus</i>	E		E		
106	Strandsnipe	<i>Actitis hypoleucos</i>	B	B	B		h
107	Steinvender	<i>Arenaria interpres</i>	D	D			
108	Svømmesnipe	<i>Phalaropus lobatus</i>	E	D			

	ART		VÅ	SO	HØ	VI	HE
		IOFAMILIEN					
109	Tyvjo	<i>Stercorarius parasiticus</i>	E	E			
110	Storjo	<i>Stercorarius skua</i>			E		
		MÅKEFAMILIEN					
111	Dvergmåke	<i>Larus minutus</i>	E	E	E		
112	Hettemåke	<i>Larus ridibundus</i>	A	A	B	D	H
113	Fiskemåke	<i>Larus canus</i>	A	A	B	C	H
114	Sildemåke	<i>Larus fuscus</i>	B	B	C	E	H
115	Gråmåke	<i>Larus argentatus</i>	A	A	A	A	H
116	Grønlandsmåke	<i>Larus glaucoides</i>	E			E	
117	Polarmåke	<i>Larus hyperboreus</i>	D	E	E	D	
118	Svarbak	<i>Larus marinus</i>	A	A	A	A	H
119	Krykkje	<i>Rissa tridactyla</i>	E	E		E	
		TERNEFAMILIEN					
120	Rovterne	<i>Sterna caspia</i>	E	D			(H)
121	Splitterne	<i>Sterna sandvicensis</i>	E	E			
122	Makrellterne	<i>Sterna hirunda</i>	B	B	E		H
123	Rødnebbterne	<i>Sterna paradisaea</i>	C	C			H
124	Dvergtterne	<i>Sterna albifrons</i>	E		E		
125	Svartterne	<i>Chlidonias niger</i>	E	E			
		ALKEFAMILIEN					
126	Lomvi	<i>Uria aalge</i>	E	E	D	D	
127	Alke	<i>Alca torda</i>	E		E	E	
128	Alkekonge	<i>Alca alle</i>			E	E	
129	Lunde	<i>Fratercula arctica</i>			E		
		DUEFAMILIEN					
130	Bydue	<i>Columba livia domestica</i>	B	B	B	B	
131	Skogdue	<i>Columba oenas</i>	C	C	C		H
132	Ringdue	<i>Columba palumbus</i>	B	B	B	E	H
133	Tyrkerdue	<i>Streptopelia decaocto</i>	B	B	B	B	
134	Turteldue	<i>Streptopelia turtur</i>	E	E			
		GIØKFAMILIEN					
135	Gjøk	<i>Cuculus canorus</i>	B	B	D		H
		UGLEFAMILIEN					
136	Hubro	<i>Bubo bubo</i>	E	E			
137	Snøugle	<i>Nyctea scandiaca</i>				E	
138	Haukugle	<i>Surnia ulula</i>				E	
139	Spurveugle	<i>Glaucidium passerinum</i>	E		E	E	
140	Kattugle	<i>Sorex aluco</i>	B	B	B	B	H
141	Hornugle	<i>Asio otus</i>	C	C	D	E	H
142	Jordugle	<i>Asio flammeus</i>	C	D	D	E	
143	Perleugle	<i>Aegolius funereus</i>			E		
		NATTRAVNFAMILIEN					
144	Nattravn	<i>Caprimulgus europaeus</i>			E		
		SEILERFAMILIEN					
145	Tårnseiler	<i>Apus apus</i>	A	A	D		
		SPETTEFAMILIEN					
146	Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	C	C	E		h

	ART		VÅ	SO	HØ	VI	HE
147	Grønnspekk	<i>Picus viridis</i>	B	B	B	B	H
148	Svartspekk	<i>Dryocopus martius</i>	C	C	C	C	
149	Flaggspekk	<i>Dendrocopos major</i>	C	C	C	B	H
150	Dvergspett	<i>Dendrocopos minor</i>	D	D	E	E	H
151	Tretåspekk	<i>Picoides tridactylus</i>	E		E	E	
		LERKEFAMILIEN					
152	Trelerke	<i>Lullula arborea</i>	B	D			H
153	Sanglerke	<i>Alauda arvensis</i>	A	A	A	D	H
154	Fjellerke	<i>Eremophila alpestris</i>	E		E	E	
		SVALEFAMILIEN					
155	Sandsvale	<i>Riparia riparia</i>	C	C	E		
156	Låvesvale	<i>Hirundo rustica</i>	A	A	B		
157	Taksvale	<i>Delichon urbica</i>	A	A	B		H
		ERLEFAMILIEN					
158	Trepiplerke	<i>Anthus trivialis</i>	B	B	B		H
159	Heipiplerke	<i>Anthus pratensis</i>	A	B	A	D	H
160	Lappiplerke	<i>Anthus cervinus</i>	E	E	C		
161	Skjærpiplerke	<i>Anthus spinoletta</i>	C	C	C		H
162a	Gulerle	<i>Motacilla flava flava</i>	B	B			H
162b	Gulerle	<i>Motacilla flava thunbergi</i>	B	B	B		
162c	Gulerle	<i>Motacilla flava flavissima</i>	E				
163	Vintererle	<i>Motacilla cinerea</i>	E		E		
164a	Linerle	<i>Motacilla alba alba</i>	A	A	B	E	H
164b	Linerle	<i>Motacilla alba yarellii</i>	E	E			
		SIDENSVANSFAMILIEN					
165	Sidensvans	<i>Bombycilla garrulus</i>			D	D	
		GJERDESMETTFAMILIEN					
166	Gjerdesmett	<i>Troglodytes troglodytes</i>	C	C	C	D	h
		JERNSPURVFAMILIEN					
167	Jernspurv	<i>Prunella modularis</i>	C	C	C	E	H
		TROSTEFAMILIEN					
168	Rødstrupe	<i>Erithacus rubecula</i>	B	B	B	D	H
169	Nattergal	<i>Luscinia luscinia</i>	E	E			h
170	Blåstrupe	<i>Luscinia svecica</i>	D	C	D		
171	Svartrødstjert	<i>Phoenicurus ochruros</i>		E			
172	Rødstjert	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	D	D	D		H
173	Buskskvett	<i>Saxicola rubetra</i>	B	B	C		h
174	Svartstrupe	<i>Saxicola torquata</i>	E				
175	Steinskvett	<i>Oenanthe oenanthe</i>	B	B	B		H
176	Ringtrost	<i>Turdus torquatus</i>	D				
177	Svarttrost	<i>Turdus merula</i>	B	B	B	C	H
178	Gråtrost	<i>Turdus pilaris</i>	B	B	A	C	H
179	Måltrost	<i>Turdus philomelos</i>	B	C	B		H
180	Rødvingetrost	<i>Turdus iliacus</i>	B	D	B	E	h
181	Duetrost	<i>Turdus viscivorus</i>	E		E	E	
		SANGERFAMILIEN					
182	Gresshoppesanger	<i>Locustella naevia</i>		E			
183	Sivsanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	D	D	D		

	ART		VÅ	SO	HØ	VI	HE
184	Myrsanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	E	C			H
185	Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	A	A	C		H
186	Trostesanger	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	E	E			
187	Gulsanger	<i>Hippolais icterina</i>	C	C			h
188	Hauksanger	<i>Sylvia nisoria</i>		E			H
189	Møllier	<i>Sylvia curruca</i>	B	B	D		H
190	Tornsanger	<i>Sylvia communis</i>	B	B	D		H
191	Hagesanger	<i>Sylvia borin</i>	B	B			H
192	Munk	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	B	C		H
193	Bøksanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	C	C			H
194	Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>	B	D	D	E	
195	Løvsanger	<i>Phylloscopus trochilus</i>	B	B	C		H
196	Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>	C	D	C	B	
		FLUESNAPPERFAMILIEN					
197	Gråfluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>	C	C			H
198	Svarthvit fluesnapper	<i>Ficedula hypoleuca</i>	B	B			H
		TIMALIEFAMILIEN					
199	Skjeggmeis	<i>Pamurus biarmicus</i>	B	B	B	B	H
		STJERTMEISFAMILIEN					
200	Stjertmeis	<i>Aegithalos caudatus</i>	D		D	C	h
		MEISEFAMILIEN					
201	Løvmeis	<i>Parus palustris</i>	D	E	D	D	h
202	Granmeis	<i>Parus montanus</i>	B	B	B	B	H
203	Toppmeis	<i>Parus cristatus</i>	B	C	B	B	H
204	Svartmeis	<i>Parus ater</i>	B	C	B	B	H
205	Blåmeis	<i>Parus caeruleus</i>	B	B	B	B	H
206	Kjøttmeis	<i>Parus major</i>	B	B	B	B	H
		SPETTMEISFAMILIEN					
207	Spettmeis	<i>Sitta europaea</i>	C	C	C	B	H
		TREKRYPERFAMILIEN					
208	Trekryper	<i>Certhia familiaris</i>	B	C	B	B	H
		PUNGMEISFAMILIEN					
209	Pungmeis	<i>Remiz pendulinus</i>	E	E			
		VARSLERFAMILIEN					
210	Tornskate	<i>Lanius collurio</i>	C	B	C		H
211	Varsler	<i>Lanius excubitor</i>	D		D	C	
		KRAKEFAMILIEN					
212	Nøtteskrike	<i>Garrulus glandarius</i>	C	D	C	C	h
213	Skjære	<i>Pica pica</i>	B	B	B	B	H
214	Nøttekråke	<i>Nucifraga caryocatactes</i>		E	E		
215	Kaie	<i>Corvus monedula</i>	A	A	A	A	
216	Kornkråke	<i>Corvus frugilegus</i>	C	E	D	D	
217a	Kråke	<i>Corvus corone corone</i>	E				
217b	Kråke	<i>Corvus corone cornix</i>	A	A	A	A	H
218	Ravn	<i>Corvus corax</i>	C	C	C	C	
		STÆRFAMILIEN					
219	Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	A	A	A	C	H
220	Rosenstær	<i>Sturnus roseus</i>		E			

	ART		VÅ	SO	HØ	VI	HE
		SPURVEFAMILIEN					
221	Gråspurv	<i>Passer domesticus</i>	B	B	B	B	H
222	Pilfink	<i>Passer montanus</i>	B	B	B	B	H
		FINKEFAMILIEN					
223	Bokfink	<i>Fringilla coelebs</i>	B	B	B	D	H
224	Bjørkefink	<i>Fringilla montifringilla</i>	C		B	D	
225	Grønnfink	<i>Carduelis chloris</i>	B	B	B	A	H
226	Stillits	<i>Carduelis carduelis</i>	C	D	B	B	
227	Grønnsisik	<i>Carduelis spinus</i>	B	C	A	B	h
228	Tornirisk	<i>Carduelis cannabina</i>	B	B	B		H
229	Bergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>	A		B	B	
230a	Gråsisik	<i>Carduelis flammea flammea</i>	B		B	B	
230b	Gråsisik	<i>Carduelis flammea cabaret</i>				E	
231	Polarsisik	<i>Carduelis hornemanni</i>	E			E	
232	Grankorsnebb	<i>Loxia curvirostra</i>	C		C	C	h
233	Furukorsnebb	<i>Loxia pytyopsittacus</i>				E	
234	Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	E	E			
235	Konglebit	<i>Pinicola enucleator</i>			E	E	
236	Dompap	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	C		C	C	
		BUSKSPURVEFAMILIEN					
237	Lappspurv	<i>Calcarius lapponicus</i>	C		C		
238	Snøspurv	<i>Plectrophenax nivalis</i>	C		C	D	
239	Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	B	B	B	B	H
240	Sivspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	B	B	B	D	H

FORKLARING TIL TABELLEN.

VÅ = Vår (1/3 - 31/5).

SO = Sommer (1/6 - 31/8)

HØ = Høst (1/9 - 30/11)

VI = Vinter (1/12 - 28/2)

HE = Hekkestatus

A = Meget vanlig, observeres ofte i store antall.

B = Vanlig, observeres så godt som daglig, men ikke i like store antall som A.

C = Uvanlig, men sees årlig.

D = Sjelden, sees ikke årlig.

E = Meget sjelden, kun 5 eller færre funn foreligger.

H = Hekking påvist

h = Trolig hekking

( ) = Indikerer tidligere status, forandring har skjedd for mer enn 20 år siden.

OVERSIKTEN ER AJOUR PR. 1/1 - 1993.

LITTERATUR

Følgende litteratur har blitt gjennomgått ved utarbeidelse av kommentarer til de forskjellige fugleartenes tidligere oppreden:

- Krohn, O. (red.) 1990. Fuglelivet i Øraområdet 1985 - 88. *Østfold - Natur* nr. 29. 42 s.
 Viker, M. & Bosy, R.G. (reds.) 1986. Fuglelivet i Øraområdet, med en fullstendig litteraturoversikt. *Østfold - Natur* nr. 25. 143 s.

I disse rapportene inngår følgende artikler om emnet:

- Bjørnstad, A. 1986. Ornitologiske registreringer på Øra 1965 - 76. I Viker, M. & Bosy, R. G. (reds.) Fuglelivet i Øra-området, med en fullstendig litteraturoversikt. *Østfold - Natur* nr. 25: 5 - 31.
 Bosy, R. G. 1986. Ornitologiske observasjoner fra Øra-området 1977 - 84. I Viker, M. & Bosy, R.G. (reds.) Fuglelivet i Øra-området, med en fullstendig litteraturoversikt. *Østfold - Natur* nr. 25: 32 - 70.
 Hanssen, O. J. 1986. Utviklingen i hekkefuglbestanden i Øraområdet i perioden 1967 - 1983. I Viker, M. & Bosy, R.G. (reds.) Fuglelivet i Øra-området, med en fullstendig litteraturoversikt. *Østfold - Natur* nr. 25: 78 - 88.
 Krohn, O. 1990. Kvantitative fugletakseringer på Hestholmen, Øra naturreservat 1985. I Krohn, O. (red.) Fuglelivet i Øra-området 1985 -88. *Østfold - Natur* nr. 29: 33 - 37.
 Krohn, O. & Viker, M. 1986. Kvantitative fugletakseringer på Hestholmen 1984. I Viker, M. & Bosy, R.G. (reds.) Fuglelivet i Øra-området, med en fullstendig litteraturoversikt. *Østfold - Natur* nr. 25: 89 - 97.
 Pettersen, M. 1990. Ornitologiske observasjoner fra Øra-området 1985 - 88. I Krohn, O. (red.) Fuglelivet i Øra-området 1985 - 88. *Østfold - Natur* nr. 29: 4 - 24.
 Pettersen, M. 1990. Tillegg til tidligere rapporter. I Krohn, O. (red.) Fuglelivet i Øra-området 1985 - 88. *Østfold - Natur* nr. 29: 25 - 26.

Tidligere lister med statusoversikt er også publisert i Østfold - Natur nr. 25 og 29:

- Bosy, R. G. & Viker M. 1986. Systematisk artsoversikt for Øra-området. I Viker, M. & Bosy, R.G. (Reds.) Fuglelivet i Øra-området, med en fullstendig litteraturoversikt. *Østfold - Natur* nr. 25: 71 - 77.
 Pettersen, M. 1990. Systematisk oversikt for Øra-området. I Krohn, O. (red.) Fuglelivet i Øra-området 1985 - 88. *Østfold - Natur* nr. 29: 27 - 32.

For den behandlede perioden har supplerende opplysninger blitt hentet fra følgende publikasjoner og rapporter:

- Fredriksen, Å. S. & Johansen P. A. 1989. Sjøfuglregistrering - Hekkende sjøfugl 1989. Rapport til Fylkesmannen i Østfold, Miljøvernavdelingen og Norsk Institutt for Naturforskning (NINA). 39 s.
 Fredriksen, Å.S. & Johansen P.A. 1991. Sjøfugltelling 1991. Rapport til Fylkesmannen Østfold, Miljøvernavdelingen og Norsk Institutt for Naturforskning (NINA). 24 s.

- Viker, M.G. 1991. Ornitologiske observasjoner i Østfold - Nytt fra den lokale rapport og sjeldenhetskomiteen (LRSK). *Natur i Østfold* 10: 9 - 22.
- Viker, M.G. 1992. Ornitologiske observasjoner i Østfold - Nytt fra den lokale rapport og sjeldenhetskomiteen (LRSK). *Natur i Østfold* 11: 15 - 27.
- Viker, M.G. 1992b. Ornitologiske observasjoner i Østfold - Nytt fra den lokale rapport og sjeldenhetskomiteen (LRSK). *Natur i Østfold* 11: 65 - 77.
- Viker, M.G. 1994. Ornitologiske observasjoner i Østfold - Nytt fra den lokale rapport og sjeldenhetskomiteen (LRSK). *Natur i Østfold* 13: 8 - 31.
- Aarvak, T. 1990. Vårtrekket i Øra Naturresevat 1990. Rapport fra Stiftelsen Østfold-forskning, Fredrikstad. 26 s. + vedlegg.

